

afsluttet, hvordan vi bedst får taget stilling til alle de her komplicerede spørgsmål.

Det, man altså også skal tage i betragtning her, er, at der jo undervejs vil kunne ske traktatmæssige ændringer på de områder, hvor Danmark i dag har sine undtagelser. Alt det er man jo nødt til at tage højde for, når vi når frem til enden af processen.

Så jeg synes, det er det regulære over for de vælgere, der til sin tid skal tage stilling til det, at vi ikke i dag foregriber det, men lader arbejdet gå sin gang, ser slutresultatet og så tager stilling til, hvordan vi skal gribe det an.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 26:

Forespørgsel til beskæftigelsesministeren, justitsministeren og integrationsministeren [om at sætte en effektiv stopper for det illegale arbejde].

Af Lissa Mathiasen (S) og Ole Sohn (SF) m.fl. (Forespørgslen anmeldt 11/12 2002).

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (*Ophold*). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 27:

Forespørgsel til justitsministeren [om dyretransporter].

Af Christian H. Hansen (DF) m.fl. (Forespørgslen anmeldt 6/12 2002).

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (*Ophold*). Det er givet.

Kl. 14.35

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 21:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Regeringen bedes redegøre for resultaterne af det danske formandskab samt konsekvenserne heraf.«

Af Charlotte Antonsen (V), Henrik Dam Kristensen (S), Kristian Thulesen Dahl (DF), Lars Barfoed (KF), Holger K. Nielsen (SF), Elisabeth Arnold (RV), Keld Albrechtsen (EL) og Jann Sjørnsen (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 12/11 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 15/11 2002).

Begrundelse

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne begrunde forespørgslen. Det er vigtigt, synes jeg, at understrege, at hele Folketinget, alle Folketingets partier står bag forespørgslen om resultaterne af det danske EU-formandskab.

I Folketinget og selvfølgelig især i Europaudvalget har vi igennem alle årene beskæftiget os indgående med den mulige udvidelse af EU, og alle partierne har også her i sidste runde medvirket til det positive resultat, der blev resultatet af det danske formandskab.

Retorikken har nok været lidt forskellig, men uanset det har intet parti ønsket at spænde ben for regeringens mulighed for på Danmarks vegne at opnå et godt resultat for de østeuropæiske ansøgerlande og for hele det europæiske samarbejde. Med overskriften »Ét Europa« var hovedsigtet med det danske EU-formandskab at genforene Europa. Ved fælles hjælp lykkedes det.

Besvarelse

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det danske EU-formandskab i andet halvår af 2002 var den største udenrigspolitiske udfordring for Danmark i nyere tid. Udfordringen blev løftet på en måde, som vi kan være bekendt. Der er skabt klare og vidtrækkende resultater, og der er skabt respekt om Danmarks navn.

Jeg vil gerne takke de politiske partier for villighed med hensyn til tilrettelæggelsen af Folketingets arbejde, så formandskabet kunne gen-

nemføres effektivt og med fuld opmærksomhed om opgaven.

Udvidelsen var formandskabets hovedopgave. Danmark havde ansvaret for denne afgørende beslutning om Europas fremtid. På topmødet i København traf vi den historiske beslutning om genforeningen af Europa efter den kolde krigs splittelse. Vi sluttede ringen fra København til København. Forud var gået et langvarigt og kompliceret forhandlingsforløb, men de sidste søm kunne først slås i på selve topmødet. Sådan må det nu engang være, når der står meget på spil. Kun på den måde kunne vi nå frem til den rette balance mellem kandidatlandenes ønsker og de nuværende medlemsstaters muligheder, og kun på den måde kunne vi sikre os det rigtige resultat.

Nu ser vi så frem til at byde de nye medlemslande velkommen i EU. Allerede fra dette forår, når traktaten er underskrevet, vil de indtage deres pladser i Rådet og Rådets forberedende organer, og det vil på en meget konkret måde synliggøre, at Europas deling er slut, at vi har helet det, som tidligere var delt.

Traktaten skal underskrives i Athen, og så snart det er sket, vil regeringen fremlægge forslag om ratifikation af tiltrædelsestraktaten. Regeringen ser frem til bred tilslutning hertil, således som der igennem hele forløbet har været tilslutning til udvidelsen her i Folketinget.

På Det Europæiske Råds møde i København blev der også truffet vigtige beslutninger vedrørende Bulgarien og Rumænien. EU-landene bekræftede, at udvidelsesprocessen fortsætter for disse to lande, og målet er at kunne byde de to lande velkommen som medlemmer i 2007.

Endelig blev også spørgsmålet om Tyrkiet et væsentligt emne i København. Vi bekræftede Tyrkiets status som kandidatland, og der blev vedtaget en tidsplan for det videre forløb, men det er fortsat et ufravigeligt krav, at Tyrkiet opfylder de politiske kriterier, før der kan indledes optagelsesforhandlinger. Tyrkiet skal behandles på lige fod med andre kandidatlande.

Som sagt var udvidelsen det danske formandskabs hovedprioritet, men vi havde faktisk sat en bred dagsorden for formandskabet, og vi skabte en række betydelige resultater. Formandskabet prioriterede udvidelsen, men vi nedprioriterede ikke andre opgaver.

Lad mig kort fremhæve en række af de øvrige opgaver, der er løst under dansk formandskab:

Vi har effektivt videreført kampen mod international terrorisme og styrket indsatsen mod illegal indvandring.

På asylområdet har vi opnået enighed om den såkaldte Dublin II-forordning. Det er den, der fastsætter fælles regler for, hvilket land der har ansvaret for at behandle en asylansøgning.

Kl. 14.40

Det lykkedes at opnå enighed om en fuld åbning af EU's el- og gasmarkeder. Denne liberalisering af markedet vil føre til lavere priser for forbrugere og virksomheder.

Vi har opnået et gennembrud i EU's transportpolitik. Med reglerne om det fælles europæiske luftrum er grundlaget sikret for færre aflysninger og kortere flyvetider til gavn for passagerne, miljøet og flyselskaberne.

Der er sket betydelige fremskridt med hensyn til fødevarerikkerhed. Der er vedtaget fælles EU-regler, der giver forbrugerne større tryghed og betyder en reduktion af risikoen for at blive syg af bakterier i fødevarer.

Det er lykkedes det danske formandskab at skabe enighed om en ny fælles fiskeripolitik for EU.

Jeg vil ikke gå i detaljer med de mange opgaver, formandskabet har løftet på det udenrigspolitiske område – udenrigsministeren vil redegøre nærmere for det i sin besvarelse – men jeg vil godt fremhæve tre hovedresultater:

Det lykkedes at give EU en central og afgørende placering på topmødet i Johannesburg om bæredygtig udvikling. Det succesfulde ASEM-topmøde her i København markerede en væsentlig styrkelse af forbindelserne mellem Europa og de asiatiske lande.

Endelig lykkedes det at skabe en acceptabel løsning på spørgsmålet om transit til og fra Kaliningrad, en løsning, som var acceptabel for alle parter.

Det danske formandskab er altså afsluttet med et godt resultat. Nu er det så tid at se fremad. Den næste store europapolitiske opgave bliver forhandlingerne om en ny traktat for EU. For mig at se giver erfaringerne fra formandskabet anledning til at fastslå i hvert fald to ting.

For det første bekræftede formandskabet, at regeringens aktive og offensive europapolitik er rigtig. Danmark kan ved at gå i spidsen skabe resultater og påvirke udviklingen på europæisk plan i den retning, vi ønsker.

For det andet står EU efter topmødet i København som den samlende ramme om fremtidens Europa, et samarbejde baseret på fælles værdier,

frihed og markedsøkonomi, fællesskab og socialt ansvar, demokrati og menneskerettigheder. Det er et effektivt samarbejde, der respekterer de enkelte folks og de enkelte staters nationale egenart.

Danmark skal fortsætte med at deltage aktivt i udviklingen af det nye Europa, som bliver skabt i disse år. Vi skal være helt og fuldt med i EU. Det skader Danmarks interesser, at vi på afgørende områder er sat uden for indflydelse som følge af vore forbehold. Derfor skal vi af med forbeholdene, og det kan som bekendt kun ske efter en folkeafstemning, men vi må efter regeringens opfattelse tage tingene i den rigtige rækkefølge; vi må forvente, at den nye traktat fører til ændringer på de områder, som i dag er omfattet af forbeholdene. Efter regeringens opfattelse vil det mest naturlige derfor være, at vi kender indholdet af den nye traktat, før vi tager stilling til de danske undtagelser.

Der er altså alt i alt nok at tage fat på. Udvikelsen skaber på mange måder et nyt EU. Konventet og den efterfølgende regeringskonference skal skabe den forfatningsmæssige ramme om dette samarbejde, og regeringen ser frem til et godt samarbejde med Folketingets partier om denne vigtige opgave.

Danmark står stærkt i Europa efter formandskabet. Det skal vi udnytte til at være med til at sætte EU's dagsorden, til at varetage vore interesser i det daglige EU-arbejde, til at præge de kommende forhandlinger om den nye traktat og i det hele taget til at bidrage til opbygningen af det udvidede EU.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Også jeg vil indlede med at takke Folketinget for samarbejdet under formandskabsperioden og personligt også for forståelsen for, at jeg måtte være så meget væk på grund af formandskabsperioden. Jeg synes, der har været taget meget hensyn, og der er kommet gode resultater i kraft af det samarbejde, vi har haft.

Da vi overtog formandskabet, var det jo ikke givet, at vi ville nå målsætningen om at afslutte forhandlingerne med alle 10 lande. Vi talte jo om, at de, som var rede, og de, som var villige, kom ind, og at det ikke var sikkert, det blev alle 10, men det blev det altså.

Det viste sig undervejs selvfølgelig at blive lige så vanskeligt, som vi havde forventet, men det lykkedes bl.a., fordi formandskabet fra starten lagde en klar strategi og en tidsplan, som jeg så fik opbakning til på det uformelle EU-uden-

rigsministermøde i august måned, og så blev vi selvfølgelig også hjulpet af et positivt udfald af afstemningerne i Irland om Nicetraktaten og valget i Slovakiet samt den fransk-tyske landbrugsaftale.

Kl. 14.45

Forhandlingerne med kandidatlandene var intense. Alle parter måtte give indrømmelser. Jeg havde selv flere møder med de 10 kandidatlandes udenrigsministre, senest i forbindelse med udenrigsministermødet den 9. og 10. december i forbindelse med forberedelsen af topmødet.

Som statsministeren allerede har nævnt, blev der også truffet vigtige beslutninger om Bulgarien, Rumænien og Tyrkiet. For Tyrkiets vedkommende betyder det altså, at såfremt Det Europæiske Råd i december 2004 efter indstilling fra Kommissionen beslutter, at Tyrkiet opfylder det politiske Københavnskriterium, så vil EU uden ophold og i forlængelse af beslutningen fra 1999 indlede optagelsesforhandlinger med Tyrkiet.

Med den her udvidelse, vi nu står foran, som nu er besluttet, får vi nye naboer. Demokratiske og stabile naboer er en vigtig forudsætning for en god udvikling i EU og naturligvis en lige så væsentlig forudsætning for en god udvikling i hele Europa.

Formandskabet tog flere vigtige skridt for at styrke samarbejdet med naboerne. Vi lancerede et såkaldt nye naboer-initiativ vedrørende naboerne mod Øst og fik også sat solide fingeraftryk på den videre udvikling af den nordlige dimension, som jo først og fremmest omfatter Rusland.

Formandskabet lagde stor vægt på at få sendt et positivt signal fra topmødet til de nye naboer om EU's fortsatte åbenhed og samarbejdsvilje, og det lykkedes jo så også.

Udviklingen og uddybningen af EU's samarbejde med Rusland har naturligvis været en central udenrigspolitisk prioritet for det danske formandskab. Statsministeren har nævnt Kaliningrad, og her drejede det sig selvfølgelig om det vanskelige spørgsmål om transit mellem Kaliningradregionen og det øvrige Rusland, og det blev også en af de største og vanskeligste enkelt-sager under det danske formandskab. Vi skulle jo forene Schengens effektivitet med Litauens suverænitet og den russiske værdighed.

Både Rusland og EU så derfor denne sag som en lakmusprøve for samarbejdet, men det bestod prøven. Efter lange og hårde forhandlinger, hvor der i lang tid var meget stor afstand mel-

lem parterne, blev der fundet en god og rimelig balanceret løsning, som alle accepterede.

Endelig lykkedes det på udenrigsministermødet mellem EU og Rusland i oktober at få Tjetjenien sat tilbage på dagsordenen, hvorfra det var faldet ud i foråret. Det var dagsordenen for topmødet den 11. november mellem EU og Rusland. Tjetjenien blev derfor et vigtigt emne på topmødet. Regeringen vil fastholde kommende formandskaber på denne linje.

Udover at forestå de horisontale forhandlinger, herunder vedrørende udvidelsen i det generelle råd, har jeg jo personlig som udenrigsminister også fornøjelsen af at forestå EU's udenrigspolitik i det generelle og eksterne råd. Det er naturligvis en meget tidskrævende opgave – og krævende i al almindelighed – som ikke let lader sig planlægge, for vi kan jo ikke planlægge alle udenrigspolitiske begivenheder. Det er jo derfor i vidt omfang de internationale begivenheder, der sætter dagsordenen, og som vi skal reagere på, udover at vi selvfølgelig skal udforme en politik, som er langsigtet, og som gør, at vi får færre overraskelser, og det har vi jo i forbindelse med en lang række af associeringsaftalerne og de forskellige landeområders politikker.

Men der kommer altså også uforudsete internationale begivenheder. En af de internationale begivenheder, som har været ustyrlig for mange formandskaber, derfor naturligvis også for vores, er Mellemøsten. Angående Mellemøsten lancerede formandskabet en række fredsinitiativer, der bidrog til de fremskridt, der trods alt er opnået i Mellemøstkvartetten, for at finde en løsning på den israelsk-palæstinensiske konflikt.

Det første initiativ fra juli foreslog etablering af en struktur, hvorved det internationale samfund og Israel kunne bistå palæstinenserne med at skabe de reformer, der er nødvendige for at gøre den palæstinensiske autoritet til en troværdig fredspartner. Det er det, vi kalder Londonprocessen, og som jo så skulle have ført til – og skal føre til – et møde her i januar måned om disse emner.

Det andet initiativ, vi tog, knyttede den saudiske fredsmission og præsident Bushs tale om en tostatsløsning sammen i en proces hen imod oprettelsen af en palæstinensisk stat i 2005, altså realiseringen af tostatsløsningen.

Disse initiativer arbejdede kvartetten så videre med hele efteråret, og på Mellemøstkvartettens møde den 20. december blev der på grundlag af det danske oplæg vedtaget en fælles køre-

plan, som fremover vil blive det centrale referencpunkt for fredsbestræbelserne i Mellemøsten.

Kl. 14.50

Men der var jo også andre store ting på dagsordenen. Samme dag som vi overtog formandskabet, trådte statuten for den internationale straffedomstol i kraft. Statuttens ikrafttrædelse blev også startskuddet på en ihærdig amerikansk kampagne med det formål at undgå, at amerikanske statsborgere skal kunne stilles for denne domstol.

USA's kampagne skabte behov for en fælles EU-linje, som formandskabet fik tilvejebragt. Løsningen, som vi kan være tilfredse med, forsvare straffedomstolens integritet samtidig med, at USA bekræfter, at forbrydelser af den art, straffedomstolen beskæftiger sig med, skal straffes.

En tredje vanskelig sag, som formandskabet naturligvis måtte håndtere, var Irak. Der lagde vi fra starten den kurs, der var enighed om i EU, at våbeninspektørerne skal ind, de skal arbejde uhindret, og FN's Sikkerhedsråd er det rette beslutningsforum. Denne linje er jo blevet fastholdt hele vejen igennem i EU.

I yderste konsekvens kan militær indgriben blive nødvendig, hvis ikke Irak lader sig afvæbne; hvis de sender våbeninspektørerne ud, smider dem ud, så man kan få stærk mistanke om, at der er en del, de vil skjule. Men så har Irak jo selv truffet beslutningen.

Det er helt centralt for EU, at eventuelle videre skridt også forankres i Sikkerhedsrådet. Det er den linje, vi lagde fra i sommer.

Som følge af forsvarsforbeholdet varetog Grækenland formandskabet for de militære aspekter af den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik. Der kom under formandskabet et vigtigt gennembrud i EU-NATO-forholdet. Aftalen baner vej for EU's første militære krisestyringsoperationer. Den sidste aftale blev til i forbindelse med topmødet, og det betyder så, at EU nu kan overtage NATO's operationer i Makedonien og sandsynligvis også SFOR i Bosnien.

Regeringen byder naturligvis aftalen velkommen. Men vi skal bare vide alle sammen, at når EU overtager nogle af NATO's operationer på Balkan, må vi som bekendt trække vore soldater hjem på grund af forsvarsforbeholdet.

Det var min første opgave under EU-formandskabet at tage til Washington og mødes med Condoliza Rice og med Colin Powell, som jeg mødte om bord på »Skoleskibet Danmark« i

Washingtons havn den 2. og 3. juli i fjor. Min sidste opgave var så at mødes med præsident George W. Bush i Washington om Mellemøsten den 20. december 2002.

At vi startede og sluttede dér afspejler efter min opfattelse på smukkeste måde den fundamentale betydning, som det transatlantiske forhold har for både EU og for USA. Vi har under formandskabet bestræbt os på – og opnået – at styrke de transatlantiske bånd yderligere via et konstruktivt samarbejde på en lang række områder.

Men så var der jo også andre emner, som vi beskæftigede os med og prøvede at fremme. Jeg havde åbenheden som høj prioritet under formandskabet. Vi fik gennemført en række vigtige reformer, som medfører, at Ministerrådets indledende og afsluttende drøftelse af lovgivningsforslag nu er åben. Vi satte endvidere en ambitiøs hjemmeside i verden rettet mod såvel danske som internationale brugere. Her har vi på en lettilgængelig måde offentliggjort mere materiale end noget tidligere formandskab.

Statsministeren var inde på de yderligere nye udfordringer for det udvidede EU. Det er klart, at der vil være udfordringer for det udvidede EU, hvor vi skal vise, at man effektivt kan håndtere og tackle de voksende grænseoverskridende problemer. Det kræver et EU, der er fokuseret og i stand til at træffe hurtige beslutninger.

Hovedreglen i det fremtidige EU må jo blive flertalsafgørelser. Og gør vi EU i stand til effektivt og hurtigt at træffe beslutninger, overflødig gør vi nogle landes behov, som de føler, for at gå videre på egen hånd.

EU's fælles institutioner skal være stærke og handlekraftige. De skal bygge på lighedsprincippet mellem landene, og der skal være balance imellem landene. Det har vi jo som et lille land – det vil sige, at nu er der jo en række lande, der er mindre end os – men så mellemstort land en klar interesse i.

Jeg glæder mig naturligvis over, at formandskabet blev overstået på den gode måde, det blev, og at langt, langt det meste af det, vi havde i formandskabsprogrammet, er gennemført, som statsministeren har været inde på. Der er ingen tvivl om, at Danmarks meget aktive indsats i hele udvidelsesprocessen har skabt et positivt syn på Danmark, ikke mindst i kandidatlandene. Og her er det vigtigt for os at fastholde og udbygge de tætte kontakter til kandidatlandene, også i lyset af deres potentiale som koalitions partnere i det udvidede EU.

Kl. 14.55

Jeg tror, man konkluderende kan tillade sig at sige, at Danmark løftede opgaverne, og at Danmark blev positivt placeret i omverdenen.

Vi skal nu bruge denne platform til at føre en aktiv og offensiv udenrigspolitik.

Forhandling

Charlotte Antonsen (V):

Den danske regering klarede opgaven. Yderligere 10 europæiske lande er nu på vej ind i det europæiske samarbejde, EU. Den 13. december 2002 er en skelsættende dato i forhold til den politiske genforening af Europa.

I første del af forrige århundrede hærgedes vi af to verdenskrige. Mange menneskeliv gik tabt. Europas nationer var fuldstændig splittede. I anden halvdel af århundredet delte den kolde krig Europa i to. En stor del af Europas befolkning blev holdt i et jerngreb af de kommunistiske magthavere, der sad tungt på magten i den østlige og centrale del af Europa.

Endelig, efter Murens fald i 1989, blev demokratiseringen i Øst mulig. Menneskerettigheder og frihed er nu i langt de fleste europæiske lande en sikret rettighed for de enkelte mennesker. De nye demokratier kan vi i Vest bidrage til at stabilisere. Det kan ske ved, at de bliver medlemmer af EU.

Den Europæiske Union har nu åbnet sin dør på vid gab. I første omgang har yderligere 10 europæiske lande fået mulighed for at deltage. Flere lande er allerede på vej.

Her i Folketinget taler vi normalt om, hvad vi er utilfredse med, og hvad vi gerne vil ændre. Sådan skal det være normalt. Men det, der skete den 13. december sidste år i Bella Center her i København, kan ikke betegnes som en normal begivenhed. Det var et ekstraordinært flot resultat, det danske formandskab opnåede, og resultatet var på ingen måde givet på forhånd. Derfor vil jeg i dag tillade mig noget meget sjældent fra denne talerstol: Jeg vil gerne sige tak. Tak til regeringen for den dygtige og velforberedte indsats under det danske EU-formandskab. Tak fordi vi nåede det ønskede mål: Ét Europa.

Venstres formand, statsminister Anders Fogh Rasmussen, stod som EU-formand i centrum for beslutningerne. Det var flot, og det er vi stolte af i Venstre. Nu skal jeg ikke komme for godt i gang!

Det er i det hele taget uden overdrivelse faldet i Venstres lod at være på scenen, når de politiske beslutninger om EU's fremtid skulle gøres til virkelighed.

Venstres daværende formand, tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, forberedte det forrige københavnske EU-topmøde, hvor landene blev enige om optagelseskriterierne. På grund af regeringsskiftet blev det Nyrupregeringen, der kom til at afvikle topmødet i 1993, men som sagt var det forberedt af den daværende VK-regering.

På topmødet i 1993 besluttede EU-landene, at det var objektive kriterier om demokrati og markedsøkonomi, der skulle afgøre, hvilke europæiske ansøgerlande der kan blive medlemmer af EU. Herefter stod det klart, at alle europæiske lande, der respekterer ytringsfrihed, mindretalsbeskyttelse, demokrati og markedsøkonomi kunne blive optaget som EU-medlemmer.

Dermed blev den store udvidelse – eller genforening – med 10 lande mulig. Det var ikke længere op til de gamle EU-medlemmer at tage stilling til, hvem man havde lyst til at lukke ind og i hvilket tempo. I stedet blev ansøgerlandene selv herre over deres skæbne. Det blev op til de enkelte ansøgerlande selv at afgøre, hvornår de kunne komme ind i EU. Deres egen indsats for at forbedre de demokratiske vilkår for egne borgere og arbejdet med at opfylde de mange regler, der i tidens løb er gennemført i EU, var de krav, der skulle opfyldes. Det var ingen let proces. Men det, der var med til at sikre dynamikken i den proces, var, at der var lys for enden af tunnelen. Ansøgerlandene vidste, at når arbejdet var vel udført, kunne de på grund af Københavnskriterierne være sikre på at komme ind i EU.

Dermed kom der med beslutningen i København i 1993 for alvor gang i integrationstempoet i de 10 lande, vi her i december kunne byde velkommen.

Kl. 15.00

Fra dansk side har det været særlig vigtigt, at de tre små baltiske lande kom med i EU. Som tidligere sovjetrepublikker var det ikke givet på forhånd. Det var kontroversielt, men det lykkedes bl.a. som følge af en vedvarende og ihærdig dansk indsats.

Foran os venter 9 folkeafstemninger i de 10 ansøgerlande, og som vi ved herfra, er der ingen garantier for et positivt resultat af folkeafstemninger, så det sidste ord er jo endnu ikke sagt. Det er kun et første skridt, der er taget. I øjeblik-

ket tyder det på, at Ungarn bliver det første land, der går til EU-folkeafstemning. Det sker allerede i april i år. Derefter kommer de andre lande. Der er et par lande, der endnu ikke har afgjort, på hvilken dato de skal holde deres folkeafstemninger.

Det er klart, at Venstre håber og ønsker, at alle 10 bliver EU-medlemmer, men naturligvis er det borgerne, der har det sidste ord, og folkeafstemningerne, der afgør det spørgsmål.

Som det er fremgået også af statsministerens og udenrigsministerens indlæg, har den klart altoverskyggende begivenhed under det danske formandskab været Østudvidelsen. Alligevel vil jeg kort nævne et par af de andre beslutninger, som vi også kommer til at beskæftige os med fremover.

For det første er det, der skete allerede i juli måned, nemlig gennemførelse af åbne møder i Ministerrådet, en uhyre vigtig demokratisk beslutning, for den giver borgerne mulighed for i langt højere grad at følge med i den politiske beslutningsproces. For at et demokrati skal kunne fungere og være i pagt med befolkningens ønsker, må det være muligt at kigge magthaverne over skuldrene. Det sker i Danmark, bl.a. her i Folketingssalen. Fremover sker det tilsvarende i EU, når beslutninger træffes i Ministerrådet, for førstebehandlingen vil være for åbne døre. Det er en demokratisk linje, vi skal arbejde videre med, og det kommer vi også til at se på i det konventarbejde, der allerede er gået i gang.

De to andre beslutninger, jeg kort skal nævne, er beslutningen om bæredygtig udvikling, som blev truffet i Johannesburg, og hele landbrugsdiskussionen. De to emner er emner, som viser, hvor stor en rolle EU kan spille på den internationale scene, og hvordan Danmark via vort EU-medlemskab pludselig har en uhyre stor indflydelse på verdens gang. I Johannesburg er vi med til at hjælpe de fattigste lande i denne verden. Vi bidrager til frihandel og markedsadgang, og vi bidrager til at reducere fattigdom og forbedre miljøet. Det er en vigtig beslutning, men der skal arbejdes videre i den retning, og det er noget af det, vi kommer til at gøre de kommende år i EU.

På landbrugsområdet er vi isoleret set ikke så begejstret for resultatet, fordi man ikke kom tilstrækkelig langt med hensyn til at sikre en markedsorientering af landbrugspolitikken. I Venstre havde vi naturligvis, som vi ofte har sagt her, gerne set, at vi var kommet tættere på en egentlig frihandelsmodel på landbrugsområdet. Det, der imidlertid var det helt afgørende for os,

var, at en løsning på landbrugsområdet ikke kom til at spærre for Østudvidelsen. Og jeg vil godt slutte af med, at det er klart, at det, der har været centralt for Venstre, har været, at man har holdt tungen lige i munden og har koncentreret sig og prioriteret Østudvidelsen, så den kunne blive en realitet.

Så har der været, f.eks. på et område som landbruget, en løsning, som vi måske ikke er så begejstret for, men sådan er vilkårene. EU bygger på kompromiser. EU bygger på, at vi bøjer os mod hinanden. Det har vi været indstillet på i Venstre, og jeg vil godt slutte af med at sige, at vi fortsat vil arbejde for, at et frit, forenet, demokratisk og sikkert Europa skal være målet.

Henrik Dam Kristensen (S):

Der er god grund til at sige tillykke til Europa med udvidelsen. Det lykkedes ganske flot under det danske formandskab at få udvidelsen i hus i december her i København. Når det gælder udvidelsen, synes jeg også, der er grund til at anerkende det danske formandskab. I en kombination af dygtig politisk ledelse og med et stort embedsapparats indsats så lykkedes det heldigvis.

Kl. 15.05

Dermed er drømmen om et fredeligt Europa, der kan samle sig om at udvikle velfærd for dets borgere, rykket nærmere. Hvis vi vil, får vi nu mulighed for i vores verden at sikre noget så vigtigt som fred, demokrati og stabilitet. Faktisk giver udvidelsen nogle helt unikke muligheder, som ingen generationer før os har haft.

Nu er det så op til befolkningerne i udvidelseslandene via folkeafstemninger i de fleste af dem at bekræfte optagelsen. Her kan vi vel ikke gøre så meget ud over at ønske held og lykke samt udtrykke ønsket om, at vi gerne ser, at alle deltagerlande også siger ja.

Udvidelsen er selvfølgelig ikke kun et resultat af det sidste halve års indsats. Det startede tilbage i 1993 med de såkaldte Københavnskriterier. Det daværende topmøde under ledelse af daværende statsminister hr. Poul Nyrup Rasmussen lagde de rammer, hvorunder ansøgerlandene skulle kvalificere sig til medlemskabet.

Utallige gange op gennem 1990'erne har Danmark forsvaret ansøgerlandenes interesser. Vi accepterede f.eks. ikke, da det så ud til, at alle ansøgerlande ikke ville blive tilbudt medlemskab på samme tid. Vi insisterede, vi var stædige, vi holdt fast i, at der ikke skulle efterlades nogen tilbage på perronen. Det var en rigtig strategi, og den lykkedes så her i december.

Det var også den tidligere regering, der holdt fast i Østersøamarbejdet, og som gennem en målrettet indsats ikke mindst over for de baltiske lande var med til at forbedre deres muligheder for optagelse. Det er også min opfattelse, at Kommissionen gennem forløbet har spillet en både aktiv og væsentlig rolle. Så ved fælles hjælp lykkedes det heldigvis.

Der var områder, hvor det ikke lykkedes for det danske formandskab. Sådan er det selvfølgelig altid. Jeg vil gerne nævne et par enkelte eksempler.

Det første område er ikke et sted, hvor man måske kan sige, det ikke lykkedes, men hvor jeg synes, at løsningen er betænkelig. Alle var godt klar over, at når det gælder landbruget, var der specielle problemer. Ikke mindst Polen gjorde det klart for os alle sammen.

Alle, tror jeg, havde stor forståelse for, at noget skulle gøres. Det rigtige kunne jo desværre ikke lade sig gøre, nemlig en reel reform af EU's landbrugspolitik. Det er i øvrigt en sag, som vi hurtigt skal vende tilbage til, og hvor vi glæder os til at se et offensivt dansk udspil for målet om at få ændret den nuværende landbrugspolitik også så hurtigt som muligt. Det må stadig væk stå fast.

Men den løsning omkring landbrugsproblematikken, som formandskabet valgte, tror jeg kommer til at give os problemer i fremtiden. Løsningen med, at nogle af midlerne i landdistriktspuljen nu kan sendes ud som en check til landmændene, er både kortsigtet og dårlig. I stedet for at udvikle landdistrikterne, som der er så hårdt brug for, bliver der nu sendt en check ud til den enkelte landmand, hvilket dermed vil vanskeliggøre den strukturudvikling, som langt de fleste af ansøgerlandene jo nødvendigvis må i gang med.

Det andet element i løsningen, som kan give vanskeligheder i fremtiden, er renationaliseringen af den fælles landbrugspolitik. Det er nu introduceret i EU-politikken. Med beslutningen kan der nu ydes national støtte til landmændene i de nye medlemslande, og dermed tror jeg, et princip er blevet knæsat.

Jeg frygter virkelig, at hvis og når det lykkes at få gennemført en landbrugsreform, vil der være flere lande, som vil sige: Denne reform kommer ikke til at gælde for vores landmænd. De vil selv nationalkompensere deres landmænd, og dermed får vi ikke den fulde effekt af en reform. Man kan ikke sige, at landbrugspoli-

tikken med de beslutninger er blevet mere gennemskuelig.

Det lykkedes desværre heller ikke at få skattepakken igennem. Det er en sag, der har været længe undervejs, og som var højt profileret og i øvrigt også en bunden opgave. Jeg synes, vi skal notere os, at det var ærgerligt, men nu må grækerne tage over. Andet er der jo ikke at gøre.

Et andet højt profileret område, som ikke lykkedes, var dyretransporter. Under stor mediebevågenhed blæste fødevareministeren til kamp, men det kom der ikke så meget ud af. Jeg forstod, at statsministeren også blev inddraget undervejs. Spørgsmålet i dag er selvfølgelig: Hvad gjorde statsministeren ved det?

Kl. 15.10

Når det gjaldt indsatsen for at sikre EU's gennemslagskraft på globalt plan, var den danske indsats desværre ikke helt pletfri. SR-regeringens visioner om Global Deal på verdensstopmødet i Johannesburg blev ikke realiseret. Målsætningerne var selvfølgelig også meget ambitiøse, og følgelig var de også vanskelige at realisere. Men efter statsministerens karakteristik af verdensstopmødet som spild af tid sad man desværre tilbage med en beklagelig fornemmelse af, at regeringen ikke engagerede sig tilstrækkeligt i forsøget.

Med udvidelsen er nu et meget vigtigt kapitel i Europas historie skrevet. Og så er spørgsmålet selvfølgelig: Hvad vil den danske regering nu? Jeg har forståelse for, at Danmark under formandskabet ikke kunne være offensiv i konventsammenhæng. Jeg køber faktisk argumentet om, at det var svært under formandskabet at spille offensivt ud.

Men så vil jeg også gerne sige helt klart, at nu er tiden inde, faktisk er det på høje tid. Det går stærkt i konventet nu. Der er en række konkrete tekster på bordet, og i de kommende måneder vil væsentlige byggesten til fremtidens Europa blive lagt.

Statsministeren har ved flere lejligheder givet udtryk for, at Danmark skal spille en både aktiv og offensiv rolle i Europa. Det er Socialdemokratiet enig i. Vi ved fra nytårstalen og så sent som her i spørgetiden i dag, at forbeholdene ikke kommer til afstemning før efter regeringskonferencen. Det ærgrer mig. Et dansk EU-forbehold forhindrer desværre et dansk præg på udviklingen af en række helt centrale samarbejdsområder, som bør styrkes. På trods af vital fælles interesse er samarbejdet ikke tilstrækkelig effektivt, når det gælder fælles udenrigs-, sikkerheds- og

forsvarspolitik, heller ikke når det gælder asyl- og indvandrerpolitikken eller den økonomiske politik. Det burde der være bred enighed om at få rettet op på. Men med forbeholdene bliver det desværre uden dansk deltagelse.

Hermed kommer Danmark til at stå uden for de mest dynamiske og perspektivrige dele af det fornyede EU-samarbejde. Men det kunne en modig og fremsynet regering have afværget ved snarest muligt at afholde en folkeafstemning om de områder af EU-samarbejdet, hvor vi i dag alene har tilskueren rolle.

Nu ser meget ud til, at vi i stedet måske skal ud i en såkaldt big bang-afstemning engang i 2004 eller 2005. Det tror jeg der kan være meget store betænkeligheder ved, og der kan være demokratiske problemer i det.

Jeg vil i den forbindelse også understrege, at jeg faktisk er meget enig i de meget skarpe og konkrete udtalelser, som den konservative EU-ordfører kom med i forbindelse med statsministerens afvisning af en hurtig folkeafstemning om EU-forbeholdene. Jeg mener, at statsministeren skylder et overbevisende svar på, hvordan han vil præge den kommende regeringskonference. Jeg er enig i, at regeringens prioritet under udvidelsen, som jeg sagde før, var rigtig, men det går stærkt nu, og derfor er der behov for, at vi får en dansk debat om det.

Der er helt afgørende områder, bl.a. om den fælles udenrigspolitik, hvor der i øjeblikket er spændende debatter i konventet, hvor det afgørende er, at EU er i stand til at kunne præge den globale udvikling, hvor EU kan spille en rolle som med- og modspiller til USA, og hvor EU med nogle fælles værdier kan gøre en forskel internationalt.

Efter min mening skal den nye traktat bygge på en forenklet todelt traktat, hvor principper og teknik behandles hver for sig. Der skal være en forfatningstraktat, som indeholder en klar og præcis beskrivelse af samarbejdets formål, dets fælles værdier, arbejdsdelingen og beslutningsformerne. Og så skal det stå mere klart: Hvem gør hvad, hvordan og hvornår i EU-samarbejdet? Og EU-charteret for de grundlæggende retigheder vil være et naturligt element i en sådan forfatningstraktat.

Efter vores mening skal både Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter tildeles en mere markant rolle i det fremtidige EU-samarbejde, og flertalsafgørelser vil blive reglen. Kun dér, hvor der er vitale interesser på spil, kan det blive med enstemmighed.

Der er som sagt nok at tage fat på.

Lad mig endnu en gang slutte med at ønske regeringen tillykke med udvidelsen på topmødet i København. Det var rent faktisk på dén led ganske godt gået.

Kl. 15.15

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det var i flere henseender en meget interessant tale. Nu har jeg hele tiden haft meget vanskeligt ved at forstå, hvorfor Socialdemokratiet så gerne vil have en hurtig folkeafstemning om undtagelserne. Det er ikke ligefrem et synspunkt, der har været med til at styrke oppositionen, men nu er den debat jo heldigvis slut. Den er afsluttet af statsministeren, og der er et flertal i Folketinget, der ikke vil have en hurtig folkeafstemning om undtagelserne.

Til gengæld er det uhyre glædeligt, at hr. Henrik Dam Kristensen så fuldstændig krystalklart afviser tanken om et big bang, for det betyder jo, at så er der også et flertal i Folketinget, der ikke vil have et big bang, nemlig Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, SF og Enhedslisten.

Det vil faktisk sige, at vi i dag har nået pænt store resultater under dagens debatter, vi er nemlig meget tæt på at kunne sikre et demokratisk forløb af den EU-debat, vi skal have i den kommende tid. Det er da ikke helt ringe. Det vil jeg gerne sige hr. Henrik Dam Kristensen tak for, så lad os glemme den debat om hurtig folkeafstemning om undtagelserne. Det var en svipser, men det lader vi så ligge.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det lyder lidt, som om rønnebærrene stadig væk er sure for det tidligere regeringsparti Socialdemokratiet.

Jeg vil godt spørge hr. Henrik Dam Kristensen, om Socialdemokratiet ville have prioriteret anderledes, når vi taler om landbrugspolitik. Er hr. Henrik Dam Kristensen ikke enig i, at forudsætningen for, at vi nåede resultatet med Østudvidelsen, så vi nu kan byde 10 nye lande velkommen i EU, var, at Tyskland og Frankrig indgik et kompromis på landbrugsområdet, som så indebærer et loft, og – som jeg også var inde på i min indledende tale – som selvfølgelig ikke er dansk ønsketænkning. Men ønsker Socialdemokratiet, at vi skulle have prioriteret landbruget og landbrugspolitikken højere end Østudvidelsen?

Så mener jeg, at det er direkte forkert at sige, at der ikke kom nogen aftale i Johannesburg. Der kom en vigtig aftale, som klart forbedrer de fattige landes muligheder på sanitetsområdet, med hensyn til biodiversitet og også i forhold til vedvarende energi, så det er direkte forkert. Jeg vil gerne spørge hr. Henrik Dam Kristensen, om ikke det er rigtigt.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg deler fuldt ud hr. Henrik Dam Kristensens overordnede vurdering af resultaterne under det danske formandskab, men det er selvfølgelig også sigtet, og her ivrer Socialdemokratiet nu for at få en folkeafstemning om alle forbeholdene.

Jeg er enig med Socialdemokratiet og hr. Henrik Dam Kristensen i, at det er vigtigt, at vi undgår en alt eller intet-afstemning, et big bang om en ny traktat og alle forbeholdene på én gang. Et sådant bunkebryllup vil vi på det kraftigste advare imod fra Kristeligt Folkepartis side, ikke mindst fordi det ville lade hånt om den folkeafstemning om euroen, som vi foretog for så få år tilbage som i efteråret 2000.

Derfor vil jeg godt spørge Socialdemokratiet, for jeg ønsker sådan set, at man fortsat ivrer for, at vi får gang i debatten omkring forbeholdene, hvorfor man vil have en folkeafstemning om alle forbeholdene på nuværende tidspunkt, når det ikke er meget mere end 2 år siden, vi havde en debat om euroforbeholdet.

Ville det ikke være rimeligt at gøre, som det er foreslået fra Kristeligt Folkepartis side, og som vi snart skal behandle et forslag om her i Folketinget, at vi tager debatten om forsvarsforbeholdet nu og tager stilling til det, lige så vel som vi havde en særskilt debat om euroforbeholdet i 2000?

(Kort bemærkning).

Henrik Dam Kristensen (S):

Allerførst må jeg sige, at ansvaret for tidspunktet og i øvrigt også for temaet for en folkeafstemning ene og alene påhviler statsministeren. Vi andre kan give gode råd og have gode meninger omkring det. Det er statsministeren, der afgør, om det bliver big bang, eller hvad det bliver.

Må jeg sige to ting omkring forbeholdene. For det første er det, fordi vi er reelt bekymrede i Socialdemokratiet; det er jo lige præcis på forbeholdsområderne, det går allerstærkest i konventet.

De, der har haft lejlighed til at følge konventet tæt, kan jo tydeligt se, at der altså er så vitale interesser på spil, hvor Danmark ikke med troværdighed kan deltage i debatten, for de kigger jo lidt mærkeligt på os og siger, ja, ja, I kan have gode synspunkter, men det har ingen konsekvenser for jer. I står jo uden for det.

Det er på vigtige områder som sikkerhedspolitik, på det retslige område, med hensyn til asylpolitikken osv., osv. Det er, for at Danmark kan have sin ordentlige position, at Socialdemokratiet gerne ser, at vi får afklaret vores forbeholdsdiskussion nu.

Til fru Charlotte Antonsen vil jeg gerne sige: Jo, alle var fuldstændig enige i, at der skulle ske noget på landbrugsområdet. Jeg gav også i min ordførertale meget klart udtryk for, at det var en bunden opgave. Det var tydeligt for alle. Jeg advarede så mod den beslutning man traf, ikke med hensyn til loftet, for den blev overholdt, men fordi princippet omkring renationalisering nu er fastsat som et princip i EU, og det er jo noget, som både fru Charlotte Antonsens og mit parti igennem årene ofte har kæmpet imod.

Jeg er faktisk som landbrugsminister ofte taget af sted med et mandat med bistand fra Venstre til at kæmpe imod renationalisering af landbrugspolitikken, og jeg vil tillade mig at sige, at den beslutning, man tog i København, i realiteten betyder, at det som princip er blevet en del af EU-politikken.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må sige, at det undrer mig noget, at Socialdemokratiet vedvarende snakker om, at undtagelserne skal væk. De her skadelige danske undtagelser. Der er jo ikke grænser for, hvor stor skade de gør, når man hører på Socialdemokraterne.

Jeg vil godt lige minde om, at det faktisk var Socialdemokraterne, der var med til at formulere undtagelserne. Vi sad på Nyrups kontor. Nyrup kom ud. Han sagde ikke: We have an agreement. Han sagde: Vi har en aftale.

Han var stolt som en pave, da han kom ud. Det Radikale Venstre var stolte som paver, da de kom ud og fik lavet de danske undtagelser. Så jeg mener, at så ringe kan det da heller ikke være. Det kan da ikke været rigtigt, at det, som hr. Poul Nyrup Rasmussen virkelig var en af hovedmændene bag, kan være så ringe. Man må da have vidst på det tidspunkt, at når man fik en undtagelse på de pågældende områder, så kun-

ne man ikke få indflydelse på dem. Det lå da helt klart i den måde, man sammenstrikkede det nationale kompromis på. Så at det er så katastrofalt, så ringe, det nægter jeg at tro på, at man kan mene hos Socialdemokraterne.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Efter at have hørt hr. Henrik Dam Kristensens tale, synes jeg, det må stå klart, at de tidligere regeringspartier er ude i en eller anden intern strid om at være Folketingets mest progressive EU-parti, hvor det handler om, hvor hurtigt man kan komme videre ned ad slisken, hvor hurtigt man kan få mere integration, hvor hurtigt man kan få et opgør med undtagelserne.

Der har De Radikale markeret sig i ganske lang tid, og nu har Socialdemokratiet med den nye ledelse åbenbart bestemt, at det her er en niche, som De Radikale ikke skal lades alene om at have, den vil Socialdemokratiet tage del i, og derfor kæmper man nu af al magt for at få undtagelserne fjernet.

Samtidig synes jeg, det står klart, at jo stærkere statsministeren siger, der ikke skal være folkeafstemning om undtagelserne, jo stærkere siger Socialdemokratiet, at der skal.

Det kunne så lede frem til den konklusion, at det, det i virkeligheden handler om, er, at Socialdemokratiet godt er klar over, at hvis man tog en folkeafstemning om undtagelserne nu her i foråret, så ville der efter al sandsynlighed være et stort flertal, der afviste at ophæve undtagelserne, lige præcis begrundet af at man vil kende grundlaget, før man tager stilling til undtagelserne. Man vil kende grundlaget for den nye forfatning, som hr. Henrik Dam Kristensen jo også i meget høj grad omtaler i sit indlæg.

Det handler måske om ren taktik og om, at så længe man er sikker på, at der ikke kommer folkeafstemninger, så kræver man dem. I samme øjeblik statsministeren i givet fald åbnede mulighed for, at det da godt kunne være, lad os nu tage en snak om det, gad vide om talen så lød på samme måde.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Henrik Dam Kristensen var inde på, at det var statsministeren, der bestemte, om vi skulle have et big bang. Jeg vil nu i al stilfærdighed gøre opmærksom på, at det er det ikke. Det er det i hvert fald ikke alene. Det er jo et lovgiv-

ningsspørgsmål. Det vil ministrene kunne bekræfte.

Hvis der skal være en folkeafstemning, skal der vedtages en lov her i Tinget om sagen, og den kan jo ikke gennemføres uden om et flertal, der har tilkendegivet noget andet. Hvis det flertal ikke vil have et big bang, så bliver det ikke et big bang. Så jeg kan da berolige hr. Henrik Dam Kristensen med, at det kan vi altså sikre. Ikke mindst i kraft af at det flertal nu er voksende, for Kristeligt Folkeparti har også tilkendegivet, at de heller ikke vil have et big bang. Nu vil De radikale sikkert også komme med en sådan tilkendegivelse.

Kl. 15.25

Det kan jeg se at vi allerede kan glæde os til, så flertallet er støt voksende. Derfor synes jeg, hr. Henrik Dam Kristensen og jeg kan glæde os over, at det er vi altså i stand til at sikre, også selv om statsministeren skulle ende i den vildfarelse, at han gerne vil have et big bang. Det håber jeg ikke han vil, men han var jo ikke i stand til at svare helt klart i spørgetiden på det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Henrik Dam Kristensen (S):

Jeg glæder mig gerne sammen med hr. Keld Albrechtsen.

Må jeg sige egentlig både til hr. Kristian Thulesen Dahl og til hr. Holger K. Nielsen: Jamen der var grund til at være stolte, efter at det nationale kompromis var kommet i hus. Der var grund til at være stolte over, at man nu med det nationale kompromis havde sikret Danmark fortsat tilknytning til det europæiske.

Men tiden går jo, må jeg sige til hr. Holger K. Nielsen. Det er 10 år siden. Verden har forandret sig, og verden har måske ikke mindst forandret sig præcis på forbeholdsområderne. På forbeholdsområderne er vi nu ved at være derhenne, hvor Danmark i områder, som er fyldt med krig og i hvert fald trusler om krig, med hensyn til minerydningsindsats og humanitær indsats måske pludselig ikke kan deltage. Ja, det er faktisk en realitet, at vi ikke vil kunne det, når det overgår til EU-opgaver.

Er det ikke en situation, som gør, at man så må tænke sig om, og hvorfor er det forkert, at gå ud at sige til befolkningen, at verden har forandret sig? Nu er der nogle ting, der ser helt anderledes ud, og derfor er vi nødt til at tage bestik i forhold til det. Jeg kan jo bare konstatere i konventet, at præcis på vores forbeholdsområder

foregår diskussionen nu for fuldt knald, og Danmark kan ikke blive anset for hundrede procent seriøst og troværdigt af de andre lande, da det, vi siger, ikke kommer til at gælde i virkelighedens verden, for vi deltager ikke i det.

Derfor er det et helhjertet ønske om, at Danmark – med de i øvrigt gode synspunkter, jeg tror, vi kunne blive enige om bredt i Danmark – afgørende kan være med til at sikre, at vi er en del af debatten i det europæiske. Det har vi svært ved på vitale områder, og det er sådan set det, der gør, at vi er bekymrede.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Hr. Henrik Dam Kristensen henholder sig til, at verden har ændret sig, og at det går utrolig stærkt i konventet ikke mindst i forbindelse med de områder, som de danske forbehold dækker, og det har hr. Henrik Dam Kristensen da ret i.

Det var også det argument, at verden har ændret sig, der førte til, at den daværende SR-regering gik i spidsen for en eurofolkeafstemning i 2000. Og det, jeg spurgte hr. Henrik Dam Kristensen om tidligere i debatten, var jo lige præcis: Hvorfor lægger Socialdemokratiet op til, at vi nu skal have en debat igen om alle fire forbehold, altså også forbeholdet vedrørende euroen, når det bare er 2 år siden, vi sidst tog stilling til det spørgsmål, og hvor befolkningen tilkendegav sin stillingtagen på ny til lige præcis det spørgsmål?

Jeg forstår ikke, hvorfor Socialdemokratiet ikke vil tage befolkningens afgørelse i 2000 alvorligt og ikke tage forbeholdsdebatten alvorligt i den forstand, at man tager et skridt ad gangen, som man lagde op til i 2000, og så i år siger: Nu tager vi debatten om forsvarsforbeholdet; ikke mindst i lyset af, at Det Europæiske Råd traf beslutninger, som gør det aktuelt lige præcis på det område at drøfte, hvordan Danmark kan være med i forhold til minerydningsaktioner osv., som hr. Dam Kristensen også var inde på i sit indlæg.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Til hr. Henrik Dam Kristensen: Jo, selvfølgelig har man da lov til at tage nyt bestik, når verden ændrer sig. Det synes jeg er fuldstændig fair. Men det, jeg bare vil opfordre til, er at slappe lidt mere af.

Det der hysteri omkring undtagelserne fører jo ingen vegne, og det med at det skulle være så

frygteligt, så katastrofalt, ja, nærmest landsforræderi, det er det, jeg ikke kan forstå, når det nu var ikke mindst Socialdemokraterne, der var med til at formulere undtagelserne i sin tid. Det må da have stået klart for enhver, at når ØMU'en kom, skulle vi være udenfor, det var da derfor, vi fik undtagelsen med hensyn til ØMU'en eksempelvis.

Når det drejer sig om forsvarspolitikken f.eks., jo, så er det da rigtigt, at der sker nogle ting der. Men så kommer der meldinger om, at Makedonienfolkene skal sendes hjem, fordi det overgår til EU. Jeg har forstået, at det drejer sig om 11 mand eller sådan noget. Går verden under, fordi vi skal trække 11 mand hjem fra Makedonien? Det gør den jo ikke, og der er ikke én mine, der ikke er blevet ryddet, fordi vi ikke kom med der.

Derfor vil jeg meget opfordre til, at vi får en indholdsmæssig diskussion af, hvordan vi vil formulere en politik på det pågældende område, og så ser vi på undtagelserne i forlængelse af dét.

Kl. 15.30

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg føler trang til at rose hr. Henrik Dam Kristensen for et fantastisk mod.

Jeg har altså virkelig set frem til denne her debat for at finde ud af, hvor Socialdemokratiet med en ny ledelse ville placere sig i EU-spørgsmålet, og jeg troede så, at det var et eller andet med, at man havde tænkt, hvordan man kunne bringe sig i større overensstemmelse med befolkningen eller noget i den stil, eller hvordan man kunne hente nogle vælgere tilbage, man havde tabt.

Men jeg synes, det er en fremragende stil, Socialdemokratiet har lagt sig på her på EU-området i forhold til, tror jeg, at opnå det stik modsatte, men det er jo så bare herligt. Og at Socialdemokratiet i den grad, med den store entusiasme, som også hr. Holger K. Nielsen fremhæver, nu lægger sig i spidsen for at få et opgør med det, der om noget betyder dansk national selvbestemmelse i forhold til EU, og vi skal have ryddet op i alle de forfærdelige ting osv., det synes jeg er dejligt.

Men det, der egentlig bragte mig herop igen, var, at hr. Henrik Dam Kristensen ikke med ét ord forholdt sig til det, hr. Keld Albrechtsen var inde på, for der var tidligere en antydning af, at hr. Henrik Dam Kristensen forsøgte at kaste et

ansvar fra sig i forbindelse med, hvordan fremtidige folkeafstemninger kommer til at være.

Kan vi da ikke få en bekræftelse fra Socialdemokratiets ordførers side af, at det selvfølgelig er sådan, at et flertal her i Folketinget kan ytre sig i forhold til, hvordan en folkeafstemning skal finde sted, og det vil nok være meget uklogt af regeringen at lægge sig på en strategi, der er i modstrid med det, Folketingets flertal ønsker.

(Kort bemærkning).

Henrik Dam Kristensen (S):

Ligesom jeg tror, statsministeren under spørgetiden havde en slags pejlemærke, som hed, at hvis han fik gode råd af hr. Keld Albrechtsen, som mente det modsatte, så var han måske nogenlunde på det rette spor, sådan har jeg lidt den samme indgangsvinkel til hr. Kristian Thulesen Dahl: at være i modstrid med hr. Kristian Thulesen Dahl med hensyn til synspunkter, tror jeg ikke er nogen dårlig strategi for Socialdemokratiet.

Må jeg sige både til hr. Sjursen og til hr. Holger K. Nielsen, punkt 1: Vi har ikke specielt hastværk for hastværkets egen skyld, men vi har et ønske om at få en reel debat, også om forbeholdene, men ikke kun om forbeholdene, meget gerne om hele traktaten. Jeg tror faktisk, at jeg kan tillade mig at sige, at det har jeg brugt ret meget af det sidste halve års tid på at forsøge at deltage i.

Men vi sidder i Europaudvalget fredag efter fredag, og gentagne gange må vi bare konstatere, at der er områder, hvor vi skulle have givet regeringen mandat, men det er ikke nødvendigt, for vi deltager ikke i det, og vi konstaterer bare, at der bliver flere og flere situationer, hvor vi ikke deltager i det på grund af forbeholdene, hvor vi efterfølgende må søge en parallelaftale. Det synes jeg ikke er særlig konstruktivt, jeg synes ikke, det er at være med til at præge den internationale scene.

Må jeg sige til hr. Jann Sjursen omkring euroen – der er forskellige målinger, der viser forskellige ting – men lad mig bare give ét eksempel, som jeg egentlig tror, at hr. Jann Sjursen skulle interessere sig for.

En af de diskussioner, der er i konventet, er om, hvorvidt de lande, som er tilsluttet euroen, også skal forsøge at formulere en fælles politik, bl.a. i forhold til Verdensbanken. Der kunne vi komme til at tale politik i forhold til verdens allerfattigste lande, eurolandene kunne gå ind her i et samarbejde med de værdisæt, som vi nu

kunne blive enige om, og måske ændre nogle af de præmisser, der er i forhold til Verdensbanken og den måde, den formulerer sin politik på i forhold til verdens allerfattigste lande. Vil hr. Jann Sjørnsen ikke gerne deltage i sådan et fornuftigt, udviklende arbejde?

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg synes selvfølgelig også, det er interessant, at man inden for eurosamarbejdet begynder at diskutere en fælles politik, f.eks. i forhold til Verdensbanken, og det er da nyt, også i forhold til det grundlag, som vi havde en folkeafstemning på for bare 2.000 år siden, men ... sagde jeg for 2.000 år siden? Ja, jeg kunne nok se, at der var et eller andet galt. Det med Jesu Kristi fødsel, ja, det optager os meget, det skal siges, men bortset fra det så lad os holde os til euroen og afstemningen i 2000.

For mig er det afgørende, at vi også tager bestik af, at befolkningen dér gav sin mening til kende, og at konsekvensen af den folkeafstemning også må have lov til at virke i det, som jeg tror, statsministeren i givet fald vil kalde en rum tid, lige præcis på dét forbeholdsområde, fordi det altså ikke er ret lang tid siden, vi har haft en afstemning.

Kl. 15.35

Vi havde faktisk en grundig debat i 2000 omkring euroen. Jeg tror, at muligheden for at få en grundig og seriøs debat ikke mindst om forsvarsforbeholdet, som trænger sig på, og hvor vi fra Kristeligt Folkepartis side faktisk er nået til den afklaring, at vi ønsker det ophævet, fordrer, at vi har det afstemningstema alene foran os, så vi ikke får et mudret forløb, hvor vi måske stemmer om det hele på én gang.

Det skal så være det sidste spørgsmål, hvis jeg får lov til det af formanden, til hr. Henrik Dam Kristensen og Socialdemokratiet: Hvordan forestiller Socialdemokratiet sig, at folkeafstemninger skal foretages? Skal man kunne sætte ét kryds, sådan at man ophæver eller fastholder alle forbeholdene på én gang? Hvad forestiller man sig?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

For det første vil jeg godt gøre det meget klart, at Venstre bestemt ikke elsker forbeholdene eller undtagelserne. Vi har tværtimod nærmest det modsatte synspunkt.

Jeg har lidt svært ved at følge hr. Henrik Dam Kristensen i øjeblikket. Lad os nu forsøge at angribe sagen lidt mere praktisk. Hr. Henrik Dam Kristensen redegjorde allerede i sin tale for, at vi er godt i gang med konventarbejdet, og at der er mange politiske emner til drøftelse.

Hvad har hr. Henrik Dam Kristensen tænkt sig? Hvis vi nu skulle have en folkeafstemning, skulle vi så holde den midt i det hele? Altså midt i at man i EU sidder og drøfter alverdens emner, skulle vi så herhjemme sige, nu stopper vi lige maskinen, og så tager vi en folkeafstemning om forbeholdene?

Og et andet spørgsmål til hr. Dam Kristensen: Er det sådan, at nogle af de andre lande under drøftelserne i konventet har nævnt de danske undtagelser, er det noget, der bliver diskuteret, altså er det reelt et problem i den diskussion om Europas fremtid?

Til sidst: Er situationen ikke lige i øjeblikket, at der er lige så mange synspunkter om undtagelser og folkeafstemninger her i salen, som der er partier? Alene af den grund håber jeg da, at statsministeren vil give sig god tid til at tænke sig meget, meget godt om, for det er jo også et dårligt udgangspunkt for en folkeafstemning. Var det ikke bedst, at vi kunne enes om en fornuftig model og så i øvrigt fortsætte det politiske arbejde i EU?

(Kort bemærkning).

Henrik Dam Kristensen (S):

Jo, det er fuldstændig korrekt, som hr. Jann Sjørnsen siger, at det kun er 2 år siden, vi stemte om euroforbeholdet. Men jeg synes, der er et eller andet mærkeligt ved den måde, hr. Jann Sjørnsen argumenterer på. Der kommer jo en klar erkendelse her fra talerstolen af, at forsvarsforbeholdet bør vi diskutere. Jeg forstår oven i købet, at Kristeligt Folkeparti kommer med et beslutningsforslag om det.

Det må jo være, fordi der er sket noget, som har gjort, at nu har Kristeligt Folkeparti et andet synspunkt på netop dette område, og jeg mener, at de samme argumenter kan bruges på de øvrige områder. Man kan sige, at vi argumentationsmæssigt kan have forskellige indgangsvinkler til det, men det er jo faktisk den samme argumentation, hr. Jann Sjørnsen bruger, som jeg også benytter mig af. Hr. Jann Sjørnsen vælger så kun at tage ét af punkterne, mens jeg mener, det er et problem i alle punkterne.

Til fru Charlotte Antonsen vil jeg gerne sige: Nej, Venstre elsker ikke forbeholdene, men det

er faktisk Venstre, som har muligheden for, at vi kan få afskaffet forbeholdene. Det Konservative Folkeparti har jo gentagne gange klart, både på ministerplan og på ordførerplan, givet udtryk for, at også De Konservative finder dem værende hæmmende.

Hvad er det så, Venstre gør? De siger på den ene side, at nej, vi kan godt se, at forbeholdene ikke er gode, vi ønsker at komme af med dem, men på den anden side, nej, vi tør ikke tage den fulde konsekvens af det synspunkt.

Det, jeg bare vil sige til fru Charlotte Antonsen, er, at vi har en periode foran os, som vil komme til at gå ret tjept, tror jeg. Min bedste vurdering er, at konventet omkring sommer afleverer et stykke papir, et forfatningstraktatudkast, til regeringerne, og jeg tror, vi meget nemt kan komme i den situation, at der vil blive afholdt en regeringskonference i anden halvdel af 2003. Der er det så, jeg stiller spørgsmålet, og jeg glæder mig til at få svaret fra statsministeren, nemlig præcis hvordan tror statsministeren, at han på lige denne regeringskonference kan sikre Danmarks interesser på de områder, vi har forbehold på?

Hvis man skal respektere forbeholdene, så kan man vel ikke gå aktivt ind i debatten omkring dem, så kan man ikke præge den, for det har man jo hverken lod eller del i.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Kristian Thulesen Dahl som ordfører.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er ellers fristende bare at lægge sig i sporet på den debat, der netop har været, men jeg vil dog tage mit ordførerindlæg, og så håber jeg, vi kan vende tilbage til en yderst interessant debat om Socialdemokratiets nye EU-politik.

Der har været et halvår, hvor Danmark har haft formandskabet i EU. Og vi har fra Dansk Folkepartis side også ved tidligere lejligheder sagt, at vi synes, at regeringen og det apparat, der servicerer regeringen, har gjort en professionel indsats, har håndteret det og haft sin tilrettelæggelse af det på en meget værdig og ordentlig vis.

Kl. 15.40

Det er vigtigt for Danmark, at det er foregået på den måde. Det skaber naturligvis respekt, og det har også gjort, at manges skepsis er blevet gjort til skamme i forhold til, at det var en ny regering, der overtog magten og skulle stå i spidsen for formandskabet af EU.

Folketinget og partierne i Folketinget har vist fleksibilitet og hensyn til regeringen i forbindelse med vores mødeplanlægning, og det har også været en vigtig ting. Vi har også fra Dansk Folkepartis side gjort, hvad vi kunne, for at de praktiske ting kunne håndteres af regeringen i en tid, hvor der naturligvis var mange møder og mange ting at gøre.

Nu er der så en ny tid, også for Folketingets arbejde og for regeringen. Det kommer til udtryk på mange måder. En af de mere spøjse er, at ministrene har skiftet slipsene ud, så de nu fremtræder med lidt forskellige kulører og ikke altid på samme vis.

Rent politisk er det jo også tid til dels at gøre status og dels at se fremad og se, hvad der sker på EU-plan. Hvis vi først kigger tilbage rent politisk, er det klart, som det også har været fremhævet af ministrene, at det væsentligste har været diskussionerne omkring udvidelsesspørgsmålet. Det har været regeringens klare førsteprioritet for arbejdet, og man må jo også sige med topmødets resultater i Bella Center, at det, regeringen havde sat sig som mål på det her område, kom i hus.

Jeg skal dog alligevel med det samme sige, at noget af den retorik, regeringen har brugt i forbindelse med forhandlingerne og diskussionerne, efter vores vurdering har været overdramatiseret. Al den snak om krig og fred og endelig blev Anden Verdenskrig afsluttet osv. har somme tider haft karakter af noget, der gik for vidt.

Specielt naturligvis, da statsministeren benyttede, jeg tror, det var Venstres landsmøde til i forbindelse med Irlands folkeafstemning om Nitraktaten at udmale det til, at det nærmest var iredens ansvar, om vi nu fik afsluttet Anden Verdenskrigs uhyrligheder. Der synes jeg nok, at man gik for vidt i retorikken i forhold til, hvad det handlede om.

Der er jo ikke nogen af os, der drømmer om – hvad enten udvidelsen falder på plads eller den ikke gør, nu står der jo folkeafstemninger for døren – at tale om krig og ufred over for lande, som vælger ikke at tilslutte sig EU-samarbejdet.

Men nu er der altså en mulighed for en udvidelse med ti lande og folkeafstemningerne, som jeg lige nævnte, vil vise, om befolkningerne i de ti lande bakker op om udvidelsesspørgsmålet.

Der har været fokuseret meget i det her halvår og specielt de seneste måneder på udvidelsen i et europæisk perspektiv. Vi synes fra Dansk Folkepartis side, at tiden nu er kommet til, at

udvidelsen i højere grad ses fra vores side, fra Folketingets side i en dansk sammenhæng.

Vi ser nogle klare problemer, som må løses, for at udvidelsen også for den enkelte dansker kan blive en succes, herunder specielt spørgsmålet om arbejdskraftens fri bevægelighed, hvor det jo er, som det nu er blevet bestemt, 1. maj 2004, der er omdrejningspunktet. Regeringen har fastholdt den tidligere regerings beslutning om, at arbejdskraftens fri bevægelighed kommer til at gælde for de nye EU-lande fra dag et – i modsætning til, hvad der jo kommer til at gælde for Tyskland og Østrig.

Tyskland er naturligvis det mest interessante, for alle målinger i de eventuelle nye EU-lande viser jo, at der, hvor deres befolkninger kunne tænke sig at vandre hen med henblik på at søge arbejde, primært er Tyskland. Når de ikke kan det de første 7 år, ja så retter de naturligvis blikket andre steder hen.

En undersøgelse i Ugebrevet A4, fagbevægelsens blad, viste, at det faktisk er i hundredetusindvis af arbejdere bl.a. fra Polen, som har meget konkrete planer om at flytte sig for at finde arbejde, herunder altså at flytte sig til Danmark.

Det vil kunne skabe pres på det danske arbejdsmarked. Det vil kunne gøre, at de mest udsatte på det danske arbejdsmarked får problemer med at fastholde tilknytningen. Det vil gøre, at de flygtninge/indvandrere, der ikke er kommet i arbejde inden maj 2004, sandsynligvis aldrig nogen sinde kommer i arbejde på dansk grund.

Herunder er det også vores vurdering, at det vil skabe et stort pres på de danske velfærdsordninger. Det er jo sådan i EU, at man har reguleret sociale rettigheder også i forhold til vandrede arbejdstagere.

Alle de her ting har vi i ganske lang tid bedt om bliver undersøgt. Regeringen har før jul nedsat et såkaldt hurtigtarbejdende udvalg, der nu skal belyse alle de her ting. Vi er naturligvis meget tilfredse med, at det arbejde er gået i gang. Men det, at det først er gået i gang så sent, betyder jo også, at vi først begynder at få resultaterne af udvalgets arbejde senere, og at vi derfor skubber et stykke arbejde foran os, som Folketinget bestemt ikke bør underkende vigtigheden af for at sikre, at udvidelsen også kan blive en succes for den enkelte dansker, ellers kan det gå helt anderledes.

Kl. 15.45

Ellers er det, der står for os, naturligvis også en større diskussion om fremtidens EU i forhold

til forfatningskonventets arbejde og i forhold til de danske forbehold og undtagelser, som allerede har været nævnt.

I forhold til undtagelserne vil jeg også her i mit ordforerindlæg rose statsministeren for i sin nytårstale at have gjort det krystallklart, at der ikke er lagt op til afstemning om undtagelserne på den her side af færdiggørelsen af konventets arbejde. Der skal være fuld klarhed.

Jeg kunne ikke lade være med at tænke på, at statsministeren for nogle år siden som VU-formand skrev en ganske glimrende artikel, som jeg tidligere har konfronteret statsministeren med. Statsministeren har ment, at han er kommet på andre tanker siden hen, men alligevel kan man jo ikke lade være med også i det lys at rose statsministeren for, at der måske et eller andet sted i statsministeren gemmer sig nogle af de tanker, som kom til udtryk dengang.

Det er klart, at hvis det er den gamle VU-formand, der stikker hovedet lidt frem og viser sådan en sund skepsis over for det at afgive suveræniteten fra nationalstaten, så kan det jo ikke undgå at glæde en person fra Dansk Folkeparti.

Men nu forestår så diskussionen: Hvad så med undtagelserne? Vil man fortsat alligevel, når det kommer til stykket, følge SR's linje og fremprovokere afstemninger på et tidspunkt, og kan vi så risikere det, som flere jo har benævnt som et såkaldt big bang, altså en afstemning i en pakkeløsning, hvor danskerne bliver bedt om at tage stilling til det samlede samarbejde uden mulighed for at bevare undtagelserne, hvis man stemmer ja til den nye forfatning?

Det er klart, at vi ikke synes, det er særlig betryggende, hvis man vælger den vej. Hvis den alligevel bliver valgt, går vi nu med fortrøstning frem til afstemningen, for så tror vi, vi kan vinde den. Men det må vi jo så se, hvis det kommer dertil.

Hyad angår forfatningskonventets arbejde, er det efter vores opfattelse et stort problem, at man udvider EU-samarbejdet i bredden, altså med flere lande, samtidig med at man vil udvide det i dybden, altså med flere politikområder. Det er jo det, der gør, at man skal effektivisere, som det bliver sagt, og at man altså i højere grad skal sikre, at man kan nedstemme genstridige lande.

Og er der noget, der kan lægge gift ud for et fornuftigt EU-samarbejde med flere lande, altså et udvidet EU-samarbejde, så er det jo, at man i stadigt stigende omfang nedstemmer såkaldt genstridige lande, altså lande, der ikke lige sy-

nes, det er så godt, hvad man er ved at lave, fra Finland i nord til Sicilien i syd og fra øst til vest, med alle de millioner indbyggere, man regulerer for på samme tid.

Derfor er en succesfuld udvidelse også forbundet med, at man i konventet finder ud af, at man skal have det til at gå den anden vej, man skal sikre nationalstaternes mulighed for at regulere en stor del af sine egne forhold og ikke gå i den anden retning i forhold til mere og mere integration.

Det er nogle af de ting, vi står over for. Det er nogle af Dansk Folkepartis synspunkter om det. Vi går ind i diskussionen om dem alle sammen og håber også på at få nogle svar på nogle af de spørgsmål, der er rejst her ved slutningen af debatten fra regeringens side.

(Kort bemærkning).

Henrik Dam Kristensen (S):

Jeg forstod, at hr. Kristian Thulesen Dahl var bekymret også i forhold til danske indvandrere og deres jobmuligheder.

Derfor er det egentlig relevant i dag at spørge hr. Kristian Thulesen Dahl: Hvad vil man f.eks. gøre, når regeringen i morgen kommer med et forslag om at afskaffe eksklusivaftaler? Der er jo et indlysende svar her, som kan gives: Hvis man lader være med at støtte regeringen i det, ja, så er der en bedre beskyttelse af danske lønmodtagere. Så det er jo sådan set i Dansk Folkepartis egne hænder at sikre de forhold.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Jeg kan forstå, hr. Kristian Thulesen Dahl synes, at det var sådan lige vel store ord, når man i forbindelse med udvidelsen havde talt om demokrati, fred, menneskerettigheder.

Jeg vil gerne spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, fordi jeg tror, det lidt er mangel på historiefornemmelse, der her gør sig gældende, om hr. Kristian Thulesen Dahl ikke kan bekræfte, at det faktisk først var, efter at lande som Grækenland og Portugal blev medlemmer, at det nu hedder Den Europæiske Union, og at demokratiet og respekten for menneskerettigheder i de lande stabiliserede sig.

Har hr. Kristian Thulesen Dahl glemmt, at indtil for få år siden var de lande eller en stor del af de lande, der nu bliver optaget i EU, lande, hvor der ikke var demokrati, hvor der ikke var respekt for menneskerettighederne, og at det net-

op er det, vi kan opnå nu, nemlig at stabilisere demokrati og menneskerettigheder i de lande?

Kl. 15.50

Har hr. Kristian Thulesen Dahl glemmt, at lige uden for EU's grænser har der indtil for nylig været krig – jeg tænker på Balkan – og at netop landenes medlemskab af EU bidrager til fred, fordi det er umuligt at forestille sig krig mellem lande i EU?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at jeg ikke synes, hr. Kristian Thulesen Dahl gør EU-modstanden en tjeneste, når han blander spørgsmålet om arbejdskraften i Danmark sammen med spørgsmålet om udvidelsen, for de to ting har intet med hinanden at gøre. Uanset om f.eks. Polen bliver optaget i EU eller ej – og det må Polen jo afgøre – vil det være sådan, at der vil være en stigende bevægelighed af arbejdskraften i Europa. Det er allerede i dag sådan, at der f.eks. kan komme høstarbejdere til Danmark. Det vil der også være, uanset om Polen bliver optaget i EU eller ej. Det har ikke noget som helst med det spørgsmål at gøre.

Det, det handler om, er at sikre, at de danske overenskomster kan overholdes, og at der ikke kommer illegal arbejdskraft ind, og det skal sikres, uanset om udvidelsen gennemføres eller ej. Derfor vil jeg bare opfordre Dansk Folkeparti til at lade være med at bruge det argument i debatten om udvidelsen, for det gør det næsten ubærligt at være unionsmodstander, hvis det skal foregå på den måde.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

I forhold til det med de østeuropæiske arbejdere: Sagen er jo, at hvis der i dag eksempelvis er et ønske fra en virksomhed om at få nogle polakker til Danmark for at arbejde, så går man til det lokale arbejdsmarkedsråd og får vurderet, om der i Danmark findes den arbejdskraft, man efterspørger. Findes den, så får man ikke lov til at tage eksempelvis polske bærplukkere til Fyn i sommerhalvåret. Findes den ikke, så får man lov.

Det betyder jo, at vi fra dansk side kan regulere det. Vi kan sikre, at der, hvor vi har behov, kan vi gå ud og hjælpe nogle mennesker til at få et arbejde i Danmark i en periode. Der, hvor vi ikke har behov, fordi vi har danske arbejdere, behøver vi ikke at belaste de danske arbejdere med, at de måske bliver presset ud af arbejds-

markedet af nogle løntrykkere, der kommer udefra.

Så derfor har det jo meget med sagen at gøre, når man pr. 1. maj 2004 siger, at Polen så i givet fald eksempelvis skal være medlem af EU. Så giver man dem ret til af egen drift at søge arbejde, uanset hvad et arbejdsmarkedsråd i Danmark så måtte mene om det. Det har jo altså store konsekvenser for den danske befolkning.

Så siger hr. Dam Kristensen: Jamen kan det ikke bare løses af, at eksklusivaftaler fortsat består?

Nej, det, vi har sagt, er, at eksklusivaftaler kan være et element til, at fagbevægelsen kan fastholde en tvang, som vi i bund og grund er imod, men som dog, hvis vi står over for en massiv indvandring af arbejdskraft, kan være nødvendig at måtte leve med for dog at gøre det lidt mindre slemt. Og så har vi sagt til regeringen: Skal vi derfor ende med at støtte det lovforslag, der bliver fremsat i morgen, så kræver det, at vi på anden vis har sikkerhed for, at det, der sker fra Østeuropa, ikke kommer til at gå ud over den danske lønmodtager og virkelig bliver til gene. Det må vi så se, hvor langt vi kan komme med, og hvor meget regeringen vil give sig på det område.

Men eksklusivaftalerne er under alle omstændigheder kun et lille bitte redskab. Det vil jo slet, slet ikke være nok, selv om de består, til at modstå det pres, der kommer fra Østeuropa, når arbejdskraftens fri bevægelighed kommer til at gælde fra 1. maj 2004.

Til hr. Lars Barfoed skal jeg bare sige: Jeg brugte faktisk ikke de der betegnelser demokrati, fred og menneskerettigheder. Jeg tror, jeg sagde ufred, og så sagde jeg afslutningen på Anden Verdenskrig. Men det der med demokrati og menneskerettigheder havde jeg sådan set ikke med. Jeg er enig i, at det, at man taler sammen, at man sidder omkring et bord, mindsker risikoen for krig, men jeg mener altså ikke, at de lande, der måtte afvise et EU-medlemskab ved folkeafstemning, skal vi drage i krig mod. Jeg tror fortsat, at de vil gå i retning af bedre forhold for deres befolkninger og mere fred og stabilitet, roligere forhold end det, vi har set tidligere – og gudskelov for det – uanset om de bliver medlemmer af EU eller ej.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jamen det var da godt, at vi lige fik hr. Kristian Thulesen Dahls bekræftelse af, hvad jeg også

lagde mærke til under hans tale. Han nævnte ikke demokrati og menneskerettigheder med et eneste ord. Det interesserer faktisk ikke Dansk Folkeparti ret meget, har man indtryk af.

Men det var i øvrigt, synes jeg, en fantastisk tale, fordi det jo med meget stor elegance lykkedes hr. Kristian Thulesen Dahl at sige en hel masse om formandskabet uden at rose regeringen med et eneste ord. Jeg synes, det er interessant, at regeringens parlamentariske grundlag ikke har nogen som helst ros tilovers for regeringen. Der var en anerkendelse af en professionel indsats. Der var en anerkendelse af, at slipsene var blevet skiftet ud, men der var en bekymring for, at arbejdskraftens fri bevægelighed ville blive et problem, der var en bekymring for de danske velfærdsordninger.

Kl. 15.55

Der var kun ét eneste punkt, hvor der var ros til den danske regering, og det var i forbindelse med, at statsministeren i sin nytårstale havde udskudt opgøret med forbeholdene. Det var det eneste sted, hvor der var ros, og man kunne jo spørge sig selv, om det var sådan, at Dansk Folkeparti havde stillet som betingelse for at støtte regeringen og ellers holde sig i ro i det her halve år, at man så også fik lovning på, at der kom ikke noget opgør med forbeholdene.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg har det nu ikke så skidt med, der ikke var så meget ros til regeringen fra et EU-modstanderparti. Nu er det jo en EU-debat, vi har i dag, og det er jo velkendt, at vi har EU-modstanderpartier på begge fløje, og at vi til gengæld så kører en EU-politik, der rækker over midten; det har vi faktisk tænkt os at fortsætte med. Så det er ikke noget, der skræmmer mig, men det var ikke derfor, jeg gik herop.

Men når hr. Thulesen Dahl baserer hele sin skræmmekampagne om, at der nu vælter polske arbejdere ind over grænserne, på en undersøgelse fra Ugebrevet A4, vil hr. Thulesen Dahl så ikke komme herop og forklare, hvad det er for en undersøgelse, der er tale om.

Er det ikke rigtigt, at der er tale om en polsk meningsmåling, hvor man har været ude og spørge nogle polakker på gaden, om de måske kunne overveje at flytte til Danmark, hvis de fik en stor bil og et fedt job? Og kunne man ikke forestille sig, hvis en tilsvarende undersøgelse blev foretaget under danske strøg, og man gik ud og spurgte: Kunne du overveje at rejse til

USA og få en stor bil og et fedt job, at mange danskere så kunne sige: Jo, det kunne jeg da godt overveje? Men det er jo naturligvis ikke det samme, som at man så vælger at flytte fra sit land og bosætte sig i et andet land.

Det er og bliver en skræmmekampagne.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er faktisk nødsaget til at give fru Charlotte Antonsen et hundrede procent ret i, at det er en usaglig skræmmekampagne, som Dansk Folkeparti fører.

Jeg synes ikke, det er lykkedes hr. Kristian Thulesen Dahl at sandsynliggøre, at der skulle være nogen sammenhæng mellem udvidelsen af EU og de problemer, vi har på det danske arbejdsmarked. For de problemer vil komme, uanset om EU bliver udvidet eller ej. Det frie arbejdskraftmarked i Europa er en realitet. Selv hvis vi meldte os ud af EU, ville vi fortsat skulle have en associeringsaftale, hvor vi var knyttet til det frie arbejdsmarked i EU.

Den eneste vej frem er at sikre aftaler mod social dumpning, og så – og på det punkt er jeg enig med hr. Kristian Thulesen Dahl – at bruge f.eks. eksklusivaftaler i Danmark til at sikre, at vi har danske overenskomster også i fremtiden, når vi kommer til at leve under disse internationale forhold.

Jeg vil inderlig håbe, at Dansk Folkeparti ville kunne indse, at man skal lade være med at blande ting sammen, der ikke har noget med hinanden at gøre, og at man skal lade være med at skabe frygt i befolkningen på et falsk grundlag.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg skal først bekræfte over for fru Elisabeth Arnold, at jeg gav den ros til statsministeren, at jeg synes, at han i sin nytårstale var meget klar og meget ... ja, jeg synes i virkeligheden, det var godt gået, det må jeg sige.

Der var også et par andre punkter, jeg roste statsministeren for i forbindelse med hans nytårstale. Der ligger såmænd ingen aftaler af den grund om noget som helst, men jeg synes faktisk, de var gode. Og dem roste jeg så.

Så vil jeg sige til fru Charlotte Antonsen, at jeg bestemt ikke bygger hele opfattelsen af, at der kommer østeuropæere i meget massivt omfang til Danmark og søger lykken, hvad man jo ikke kan bebrejde dem at de gør, når de får muligheden, på en undersøgelse fra Ugebladet A4.

Den bruger jeg bare som endnu et element, der viser, at der nok er noget om snakken.

Men hvis man kan tage fra Polen til Danmark og tjene måske 10 eller måske endda i nogle situationer 15-20 gange så meget som det, man ellers har mulighed for, og man er i et land, hvor arbejdsløsheden måske stiger til op mod 20 pct., hvor man på kort sigt oplever stigende arbejdsløshed, fordi man skal tilpasse sig til EU-medlemskabet, og så får mulighed for at flytte sig aktivt, søge arbejde i et andet land – og vi taler altså om et arbejdsomt folk, vi taler jo ikke om nogen, der er dovne og ugidelige og ikke vil gøre en indsats, det ved danske arbejdsgivere jo også godt, det ved man også i landbruget, hvor man har behov for arbejdskraft osv. – hvorfor i alverden skulle de så ikke flytte sig? Hvorfor skulle de ikke prøve lykken? Selvfølgelig vil de da gøre det.

Kl. 16.00

Så tillader vi os at rejse spørgsmålet: Hvad vil det så betyde i forhold til det danske arbejdsmarked, altså de arbejdere, som har det svært på det danske arbejdsmarked? Hvorfor er der ikke nogen, der bekymrer sig om dem? Jo, det gør vi så. Hvad sker der med dem? Hvad er det for et pres, vi etablerer på de danske velfærdsordninger? Der er nogle EU-reguleringer i forhold til, hvem vi som minimum skal give nogle af vores sociale velfærdsordninger, når de kommer her som vandreende arbejdstagere. Det bliver vi da nødt til at få belyst.

Det er blevet afvist tidligere af SR-regeringen, da vi forlangte det dengang, og så også af den nye regering, da vi forlangte det i løbet af det sidste år, indtil kort før jul, hvor der så blev nedsat et udvalg, der nu skal se på de her ting. Det er vi meget tilfredse med. Vi er spændte på det resultat, der kommer.

Og så lige til hr. Keld Albrechtsen: Det er altså forkert, hvad hr. Keld Albrechtsen siger. Der er jo en grund til, at f.eks. Tyskland vælger at have en 7-årig overgangsperiode. Det er selvfølgelig, fordi de ønsker at gardere sig imod den her arbejdskraft, der ellers ville komme til Tyskland i de første 7 år efter 1. maj 2004.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Jeg skal starte med at beklage, at jeg åbenbart har fortolket hr. Kristian Thulesen Dahls bemærkninger for vidtgående derhen, at hr. Kristian Thulesen Dahl også sådan skulle have lagt afstand til, at man brugte ord som demokrati og

menneskerettigheder i forbindelse med udvidelsen. Jeg håber, jeg kan tage det som udtryk for, at hr. Kristian Thulesen Dahl i det mindste så mener, at det på en eller anden måde stabiliserer demokratiet og menneskerettighederne i Europa, at vi har fået udvidelsen igennem. Og det glæder mig, hvis det er tilfældet.

Men i øvrigt vil jeg egentlig godt fastholde mit spørgsmål, nemlig om hr. Kristian Thulesen Dahl har glemt, at der indtil for nylig rent faktisk var ufred og krig lige uden for EU's grænser, og om hr. Kristian Thulesen Dahl så ikke er enig i, at det, at landene indgår i et forpligtende tæt, økonomisk, politisk samarbejde, bidrager til at sikre freden og undgå krig, fordi man så får en anden måde at samarbejde på, at der skabes en afhængighed landene imellem, og at vi derfor i virkeligheden bidrager til stabilitet og fred i Europa gennem udvidelsen, for det er jo kun indtil for nylig, at vi havde krig på Balkan.

Og er hr. Kristian Thulesen Dahl så ikke i øvrigt også enig i, at det er positivt, at Den Europæiske Union så kan indgå i fredsbevarende styrker netop i de lande for at sikre freden lige uden for Europas grænser?

(Kort bemærkning).

Henrik Dam Kristensen (S):

Da Danmark i begyndelsen af 1970'erne traf beslutning om, at vi skulle være medlem af det daværende fællesskab, Fællesmarkedet, var et af modstanderargumenterne, at så ville det danske arbejdsmarked blive overrendt af italienske lønmodtagere. Senere, hvor vi udvidede med Spanien, Portugal og Grækenland, kom det samme argument i marken. Ingen af delene er sket. Og nu står vi så igen over for en udvidelse, og så får vi igen de samme argumenter.

Jeg vil gerne spørge hr. Kristian Thulesen Dahl: Der er jo ikke nogen, der kan komme her og nyde fordel af danske forhold. Jeg tænker på arbejdsløshedsunderstøttelse og andre sociale ordninger. Det er jo ikke sådan, når vi har udvidet, at der er polakker, der bare kan flytte herop og, havde jeg nær sagt, nyde tingene. Der er nogle klare regler for, at man skal kunne finde et arbejde. Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er: Kan vi ikke få et klart svar på, om Dansk Folkeparti vil være med til at sikre de værn, vi så i øvrigt har bl.a. med eksklusivaftaler? Det fik vi ikke noget svar på i første omgang.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil også gerne lige forfølge sporet lidt om det med arbejdskraftens frie bevægelighed, som er noget, der optager Dansk Folkeparti meget. Hr. Kristian Thulesen Dahl sagde, måske lidt ufor-sigtigt, at landbruget har behov for arbejdskraft. Det ved vi jo, det hører vi om ustandselig; landbruget har behov for arbejdskraft. Og det vil så bringe velfærdsordningerne under pres, sagde hr. Kristian Thulesen Dahl.

Jamen det er jo sådan, at hvis man har arbejde på det danske arbejdsmarked, så skal man betale sit kontingent til a-kassen, og man skal betale diverse gebyrordninger, og man er underlagt de regler, der er på det danske arbejdsmarked. Og derfor vil velfærdsordningerne jo ikke komme mere under pres, end de er, hvis vi får fuld beskæftigelse.

Det svarer jo fuldstændig til, når folk, der i øjeblikket ikke har arbejde, kommer ud på arbejdsmarkedet, f.eks. som følge af de store behov, der er i landbruget. Det vil jo også betyde, at vores velfærdsordninger kommer under pres. Men argumentet holder jo ikke. Når der er danske arbejdspladser til rådighed, så vil de personer, der er ansat, betale deres skat og medvirke til at bidrage til velfærdsordningerne.

Kl. 16.05

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til hr. Lars Barfoed: Der skal ikke være nogen tvivl om, at jeg mener, at udvidelsen er positiv i forhold til sikkerhedspolitisk stabilitet. Jeg sagde også før, at det, at man sidder omkring det samme bord, taler sammen og diskuterer, er med til, at man ikke går i krig mod hinanden og laver ufred på anden vis.

Det, jeg forholdt mig til i mit ordførerindlæg, var, at det altså nærmede sig min grænse, da statsministeren på Venstres landsmøde – lige kort før irlen skulle til folkeafstemning om Nicetraktaten – lavede en direkte sammenknytning mellem afslutningen af Anden Verdenskrig og så det, at irlen skulle stemme om Nicetraktaten.

Der må jeg nok sige, at der synes jeg – og det meldte jeg klart ud også dengang, sendte en pressemeddelelse ud om det – at grænsen var nået for det rimelige. Det var det, jeg tog frem i mit ordførerindlæg.

Så til hr. Dam Kristensen omkring tidligere udvidelser og den samme angst: Jamen sagen er

jo, at da man f.eks. udvidede med Spanien, Portugal og Grækenland, havde det daværende EF jo i fællesskab en 7-årig overgangsperiode på arbejdskraftens frie bevægelighed. Man havde jo lige præcis det instrument, som vi nu beder om, at Danmark tager i brug i den nuværende udvikelsessituation, ligesom Tyskland og Østrig har taget.

Dengang var der jo ikke behov for det, kan man sige. Da var der en gensidig overgangsperiode, som jo lige præcis gjorde, at de pågældende mennesker i de her lande kunne se en velfærdsfremgang, inden de fik ret til at tage arbejde i de andre EF-lande. Jeg tror da også, at når polakkerne vil kunne se, at der kommer en velstandstigning i deres land, hvad der forhåbentlig gør, så vil det da mindske motivationen til at søge arbejde andre steder.

Det er jo også derfor, vi siger: Lad os da så have en overgangsperiode, så de kan nå at se den velfærdsfremgang, inden de får ret til at flytte sig til Danmark og tvinge danske arbejdere ud af arbejdsmarkedet.

Så til både hr. Dam Kristensen og fru Elisabeth Arnold i forhold til det her med velfærdsordningerne, der kom under pres: Jamen sagen er jo, at EF-Domstolen har reguleret, at der er velfærdsordninger, som man får andel i, når man er en del af en vandrende arbejdsskare.

Altså da man ændrede efterlønsordningen i 1998, var der jo også en retssag på vej i forhold til efterlønsordningen, hvor der var tyskere, som mente, at de havde ret til at få andel i efterlønnen. Så blev den lavet om til en forsikringsordning. Det, der sker, når velfærdsordninger kommer under pres, vil være et stigende politisk krav om, at man så bliver nødt til at omlægge ordningerne til en form for forsikringsordninger, og den udvikling ønsker vi ikke, og derfor sætter vi et værn op imod det, hvis vi kan.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jo, men det er jo noget vrøvl, når hr. Kristian Thulesen Dahl siger, at man presser danske arbejdere ud af arbejdsmarkedet, når hr. Kristian Thulesen Dahl selv heroppefra står og siger, at landbruget mangler arbejdskraft.

Vil hr. Kristian Thulesen Dahl ikke godt kræfte, at den arbejdskraft, der bliver ansat i landbruget, skal have ordentlige arbejdsvilkår, den skal have ordentlige betalingsvilkår, lønvilkår, og den skal betale ordinær dansk skat. Dermed er den med til at finansiere de danske vel-

færdsordninger inklusive min folkepension og også hr. Kristian Thulesen Dahls, når han når den alder.

Det vil sige, at de, der bliver beskæftiget i Danmark og betaler dansk skat, jo er med til at holde vores velfærdsordninger i gang. De er jo med til at understøtte dem. Vi har da ikke råd til at have ubesatte arbejdspladser stående i Danmark. Vi har en produktion, der venter på at blive udført. Det er da kun godt, at vi kan dække den med arbejdskraft udefra.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Nu kommer hr. Thulesen Dahl ind på erfaringerne fra de tidligere optagelser af Grækenland, Spanien og Portugal og omtaler den 7-års overgangsperiode, der var den gang.

Så vil jeg gerne spørge hr. Thulesen Dahl: Er det ikke korrekt, at resultatet af den overgangsordning netop var, at der viste sig ikke at være behov for overgangsordninger? Man forkortede den med 1 år, fordi der ikke var ret mange, der søgte om arbejdstilladelse.

Det var ellers netop det, man kunne i den 7-årige overgangsperiode. Der kunne man jo så sige til de pågældende nye lande, at de skulle søge om at få arbejdstilladelse. Der var stort set ikke nogen, der blev afvist, og der var ganske få arbejdere, der ønskede at forlade deres respektive lande og rejse ind i de nye EU-lande. Så brug undersøgelseerne rigtigt.

Kan vi ikke godt få et svar på, hvad forskellen er på det, hr. Thulesen Dahl siger i dag, og det, hr. Svend Auken sagde i 1972, da Danmark kom ind i EU. Da var han jo en af de fremmeste EU-modstandere. Han stod heroppe og talte om, hvordan vi ville blive invaderet af de fattige, og at det var et stort problem. Det skete ikke. Hvad skulle gøre i dag, at det kommer til at ske?

Kl. 16.10

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til fru Elisabeth Arnold: Jeg nævnte landbruget som et eksempel på et område, hvor der jo mangler hjælpere, hvor mange landmænd, der går alene på gården, jo også gerne vil kunne holde lidt fri en gang imellem.

Det er et område, hvor vi jo ser i dag, at der også er ganske mange fra f.eks. de baltiske lande. Der er også mange problemer i landbruget, men så sandelig også inden for byggeriet med folk, der er her illegalt fra de lande – også fra Po-

len. En undersøgelse, byggeriet lavede, viste, at der efter deres vurdering i hvert fald er 6.000-7.000 illegalt her i landet netop fra lande, hvor det jo nu bliver legalt at være her fra fra 1. maj 2004.

Man kan jo ikke sige andet, end at hvis der kommer 10.000 mennesker, som alle er i arbejde, så kan det jo godt være, at det også er inden for andre sektorer end landbruget, hvor man ikke mangler, og hvor der ville have været 10.000 danskere, der så havde været i arbejde.

Når vi snakker om finansieringen af det fremtidige velfærdssystem, så er en af udfordringerne jo også at få de danskere, der ikke er på arbejdsmarkedet, ind på arbejdsmarkedet, så de får en chance, og så de betaler skat i stedet for at skulle hæve forskellige former for overførselsindkomster. Så det er jo også en del af at få velfærdssamfundets økonomi til at hænge sammen, og det er et element, som fru Elisabeth Arnold fuldstændig overser i den analyse, hun lige lavede for et øjeblik siden.

Så til fru Charlotte Antonsen omkring overgangsordningen: Jeg synes da, det er fornemt, hvis man laver en overgangsordning, og man så i løbet af den periode finder ud af, at der måske ikke er behov for så lang en overgangsperiode. Så kan man jo bare forkorte den. Så kan man gøre det den vej.

Men det er da bedre at gå den vej end at først se problemerne opstå og så skulle til at gribe ind. Det, regeringen indtil nu har budt ind med, er et forslag til en overvågningsmekanisme, hvor man kan gribe ind, når noget er gået galt, efter 2 år og endda under Kommissionens godkendelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Kristian Thulesen Dahl bliver ved med at blande tingene uhjælpeligt sammen. Det, der jo er rigtigt i det, hr. Kristian Thulesen Dahl siger, er, at der f.eks. er kommet illegal arbejdskraft ind i Danmark. Det undergraver danske overenskomster, det er et problem, og det skal vi ikke acceptere. På det punkt er vi tilsyneladende enige, og jeg håber, at den enighed så også rækker til at sikre, at vi f.eks. bevarer retten til eksklusivt aftaler, således at vi også i fremtiden kan have overenskomst.

Det, der bare er det bedrøvelige ved sagen, er, at hr. Kristian Thulesen Dahl så blander den diskussion sammen med diskussionen om Polen og sammen med diskussionen om fuldstændig le-

gal arbejdskraft, der bevæger sig på tværs af grænserne i Europa.

Der vil jeg bare opfordre hr. Kristian Thulesen Dahl til at adskille de to spørgsmål, således at vi kan håndtere det, der virkelig betyder noget, nemlig f.eks. at sikre, at vi ikke har illegal arbejdskraft i Danmark, for det er noget frygteligt noget. Det undergraver velfærdssamfundet. Det er vi jo enige om, det kunne vi måske endda samarbejde om.

Men samarbejdet bliver vanskeligt, når det hele skal pløres sammen med fantastiske skræmmebilleder af, hvad der kan ske, hvis Polen bliver medlem af EU.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Thulesen Dahl vil lave regler, selv om der ikke er tegn på problemer. Jeg fatter det simpelt hen ikke. Dansk Folkeparti plejer at gøre alt for at bekæmpe bureaukrati og bøvl. Jeg fatter det simpelt hen ikke. Der er ingen tegn på problemer. Vil hr. Thulesen Dahl godt bekræfte, at der ikke er nogen erfaring for, at de tidligere udvidelser har givet nogen massiv indvandring?

Tværtimod kan man jo sige, at vi i Danmark jo har behov for at byde nogle af disse mennesker velkommen, for vi står allerede i dag og mangler nogle typer arbejdskraft, f.eks. inden for sundhedssektoren. Er hr. Thulesen Dahl ikke enig i, at vi står over for nogle store demografiske beslutninger, som omvendt betyder, at vi faktisk har en interesse i, at der i hvert fald kommer nogen hertil?

Når hr. Thulesen Dahl er så bekymret for den illegale arbejdskraft, så vil jeg godt spørge hr. Thulesen Dahl: Jamen er det ikke langt mere løntrykkende med illegal arbejdskraft i byggeriet og i landbruget, end hvis de pågældende medarbejdere kom hertil på normale vilkår? Er chancen for, at de får en ordentlig løn, så ikke betydeligt større, end den er i dag?

Kl. 16.15

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til hr. Keld Albrechtsen. Altså det er jo selvfølgelig en spøjs tankegang, at hvis man gør noget, der er ulovligt, kan man anskue det fra to vinkler. Enten kan man sige, at det vil vi ikke finde os i, det vil vi gøre noget imod, og det gør vi så; så vi tager forbyrderen og spærre vedkommende inde eller gør et eller andet. Eller også kan man selvfølgelig lovliggøre forbyrder-

sen. Og det, hr. Keld Albrechtsen foreslår, er, at man lovliggør forbrydelsen, så de, der er her illegalt i dag, fremover er her legalt.

Til de 6.000-7.000, som byggeriet så havde vurderet der er illegalt i landet fra bl.a. de baltiske lande, fra Polen, vil man altså bare sige: Nu er I her lovligt fremover. Altså det er jo også en måde at gøre det på. Det er ikke den måde, vi ønsker at gøre det på, og vi ønsker stadig væk at sætte fokus på, at der er nogle mennesker her, som altså tager noget arbejde fra nogle andre.

Det handler jo også om – det er også til fru Charlotte Antonsen: Hvad er det egentlig, Danmark har behov for? Ja, i dag har vi altså den mulighed, at hvis vi ikke kan finde dansk arbejdskraft inden for et bestemt område, kan det lokale arbejdsmarkedsråd give en arbejdsgiver lov til at hente den arbejdskraft uden for landets grænser. Men hvor vi har dansk arbejdskraft, kan man ikke gøre det.

Det er jo hele forskellen på det, vi har i dag, og det, man så vil lave fra den 1. maj 2004, nemlig at forandringen bliver, at nu er det ikke et arbejdsmarkedsråd lokalt, der skal vurdere, om der er dansk arbejdskraft. Nu kan man så ansætte den polske arbejdskraft også inden for områder, hvor man har tilstrækkelig dansk arbejdskraft.

Så vil flere ordførere herinde i salen sige, at det betyder ingen verdens ting for den danske lønmodtager, der nu altså mister sit job eller ikke kommer i arbejde på grund af, at man ansætter en polak i stedet for. Det er himmelråbende. Jeg synes, det er utroligt, at man kan fastholde det.

Fru Charlotte Antonsen siger så i virkeligheden også, at tyskerne laver noget, der er fuldstændig tåbeligt, bureaukratisk, som der ikke er brug for, osv. Nej, tyskerne vælger en fornuftig 7-årig overgangsperiode, ligesom man havde ved tidligere udvidelser, fordi de godt ved, hvad det kan betyde, hvis de ikke vælger en 7-årig overgangsperiode. Det burde Danmark også gøre.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Lars Barfoed som ordfører.

Lars Barfoed (KF):

Med overskriften »Ét Europa« var der ingen tvivl om det danske formandskabs helt overordnede målsætning for formandsperioden, nemlig at afslutte formandskabet på Det Europæiske Råds møde i København med at indgå en histo-

risk aftale om at tilbyde 10 øst- og centraleuropæiske lande medlemskab af Den Europæiske Union. Og det lykkedes. Derfor er der al mulig grund til at lykønske regeringen, specielt statsministeren og udenrigsministeren, med det meget fornemme resultat.

Som konservativ kan man jo ikke lade være med at erindre sig, at det var en konservativ udenrigsminister, Ole Bjørn Kraft, som i sin tid først i 1950'erne mere kraftigt end vel nogen andre protesterede imod sovjetiseringen af de baltiske samfund. Derfor er vi i Det Konservative Folkeparti naturligvis meget tilfredse med, at det nu 50 år efter blev en konservativ udenrigsminister, som kunne bane eller i hvert fald være med til at bane den endelige vej for de baltiske landes optagelse i Den Europæiske Union.

Men jeg synes også, vi ved denne lejlighed skal huske at rose den store og meget kompetente indsats fra de mange embedsmænd, som har været involveret i processen, både hvad angår udvidelsen og de mange andre indsatsområder under formandskabet. De fortjener stor ros ved denne lejlighed.

Nu vil vi så i de kommende år skulle afvente en række folkeafstemninger i de 10 lande, der skal bekræfte deres medlemskab af EU fra 2004. Det er naturligvis ikke givet på forhånd, at de alle beslutter sig endeligt for medlemskab, men prognoserne tyder da på et ja alle steder, og lad os håbe på det. Det Konservative Folkeparti byder i hvert fald alle 10 lande hjertelig velkommen i Den Europæiske Union. Udvidelsen lægger grunden til en yderligere udbygning af stabiliteten, sikkerheden, freden og velstanden i Europa.

Samtidig hører det naturligvis med til en analyse af resultaterne af det danske formandskab, hvor udvidelsen har spillet så stor en rolle, som den har, at se lidt ind i fremtiden. For vi skal ikke glemme, at med den gennemførte aftale om udvidelsen med 10 nye lande begynder et nyt kapitel i EU's historie. Det vil være en kæmpe udfordring for Den Europæiske Union at få samarbejdet til at fungere, når vi pludselig fra 2004 er 25 lande i stedet for som nu 15 medlemslande. Det stiller krav om effektivitet i beslutningsprocesserne, større åbenhed og gennemsigtighed for borgerne og en klar opgavefordeling dels mellem EU's institutioner og dels mellem EU og medlemsstaterne.

Kl. 16.20

Når det gælder opgavefordelingen, vil det ikke mindst være vigtigt at sikre en fælles opfat-

telse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet og ikke bare en fælles opfattelse, men også en sikring af, at disse principper rent faktisk efterleves i praksis.

Fra konservativ side ser vi en helt afgørende balance mellem på den ene side at styrke effektiviteten i EU gennem flere flertalsbeslutninger og en styrket Kommission og så på den anden side en modvægt til dette gennem en sikring af, at nærhedsprincippet respekteres, så der ikke udvikles en unødvendig centralisme i EU. Også en klart defineret rolle for de nationale parlamenter er en væsentlig brik i den balance.

Det er også tankevækkende i relation til udvidelsen, at ingen af de nye medlemslande har forbehold over for deltagelse i nogen dele af EU-samarbejdet. Der er overgangsordninger, javel, også når det gælder den fælles valuta, men i sidste ende er de alle fuldgældige medlemmer af Den Europæiske Union.

Det betyder, at fra 2004 vil en række tidligere kommunistiske østeuropæiske lande deltage på fuld styrke i samarbejdet i EU, mens vi i Danmark sidder tilbage med forbehold over for deltagelse i de efterhånden meget væsentlige samarbejdsområder, nemlig det retlige samarbejde, forsvarssamarbejdet og den fælles valuta. Det isolerer Danmark i en europæisk sammenhæng og er ikke på længere sigt holdbart. Derfor skal forbeholdene også efter konservativ opfattelse væk så hurtigt som muligt. Det har vi ment længe, uden at vi har lagt os fast på nogen bestemt dato for afholdelsen af en folkeafstemning; mange forhold spiller jo ind i en sådan afgørelse.

Hvis en folkeafstemning med så stor sandsynlighed som muligt skal resultere i et ja til at afskaffe forbeholdene, er det bl.a. af afgørende betydning, at et så bredt flertal i Folketinget som overhovedet muligt tilslutter sig, før vi gennemfører en folkeafstemning. Der skal imidlertid ikke være tvivl om, hvis nogen er i tvivl om det, at Det Konservative Folkeparti når som helst vil være rustet til en folkeafstemning om forbeholdenes afskaffelse.

Endelig er der grund til at minde os selv om, at dette vil være den største udvidelse på én gang af samarbejdet i EU, men der forestår i de kommende år en række yderligere udvidelser af medlemskredsen, først og fremmest Bulgarien og Rumænien, der formentlig vil opnå medlemskab fra 2008, Norge, Island og Schweiz bliver formentlig også alle parate til medlemskab før eller siden.

Så er der hele situationen omkring Tyrkiet. Tyrkiet er slet ikke parat til medlemskab på nuværende tidspunkt, men i løbet af en årrække vil det blive realistisk at tale også om tyrkisk medlemskab af EU. Landene på Balkan samt Hviderusland, Ukraine og Moldavien kan også være potentielle kandidater på den meget lange sigt, så det bliver bestemt ikke sidste gang, at vi skal drøfte udvidelse.

I den almindelige glæde over gennemførelsen af aftalen om udvidelsen må vi imidlertid ikke glemme de mange andre succeser, der er opnået under det danske formandskab. Her skal jeg bare nævne nogle enkelte hovedområder.

Når det gælder udvikling af det indre marked, har det danske formandskab opnået en række væsentlige resultater, herunder et frit fælles energimarked, styrkede konkurrenceregler og en forbedret infrastruktur, ikke mindst på luftfartsområdet.

Også på det retlige område er der i den danske formandsperiode sket betydningsfulde fremskridt inden for bekæmpelse af terror, grænseoverskridende kriminalitet, regler om indvandring og asyl og udbygning af borgernes civile retlige stilling i sager af grænseoverskridende karakter.

Jeg vil også gerne fremhæve, at det på det udenrigspolitiske område er lykkedes at etablere en fælles EU-holdning i forhold til en række væsentlige internationale problemstillinger og dermed styrke EU's position som en international aktør.

Så jeg vil slutte mit indlæg her med et stort tillykke til regeringen med et rigtig godt gennemført formandskab.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Dansk Folkeparti bryder sig ikke særlig meget om tanken om, at Tyrkiet inden for en årrække, som hr. Lars Barfoed siger, skal være medlem af EU, men når hr. Lars Barfoed nu tager emnet op og i sit ordførerindlæg netop siger, at det er konservativ politik, at Tyrkiet i løbet af en årrække, som han siger i ordførerindlægget, skal være medlem, så bliver jeg nødt til at spørge, hvad der efter konservativ opfattelse nærmere ligger i »en årrække«.

Kl. 16.25

Altså der har været en tendens til, at oppositionspolitikere sådan bredt også i andre EU-lande har været enige om, at det ikke var så god en idé med tyrkisk EU-medlemskab, og at man derfor

har snakket om måske endda 50 år frem i tiden osv., men når man så kommer på regeringsbænkene, får man en anden opfattelse, så er det de nye oppositionspolitikere, der er skeptiske.

Det har vi også kunnet se en tendens til her i Danmark, og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre fra regeringspartiet De Konservative, hvad der nærmere ligger i, at Tyrkiet skal være medlem af EU inden for en årrække.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Nu synes jeg næsten, jeg lige vil starte med helt præcist at gentage, hvad jeg sagde om Tyrkiet. Jeg sagde: Så er der hele situationen omkring Tyrkiet. Tyrkiet er slet ikke parat til medlemskab på nuværende tidspunkt, men i løbet af en årrække vil det blive realistisk at tale om tyrkisk medlemskab af EU. Det var sådan set, hvad jeg sagde.

Så jeg ved ikke, om jeg har sagt, at det specielt sådan er en særlig konservativ politik, at Tyrkiet skal være medlem. Jeg mener, det er noget, vi kan konstatere er på banen. Man har givet Tyrkiet status af et land, som kan blive medlem af EU, det gjorde man allerede under det finske formandskab, så det er sådan set passé at tale om det.

På Det Europæiske Råds møde i København her i december har man så besluttet, at Tyrkiet inden for et par år kan påbegynde forhandlingerne om medlemskab. Men hvornår Tyrkiet så er parat til for alvor at træffe en aftale, for slet ikke at tale om at blive medlem af EU, kan jeg slet ikke vurdere. Jeg er ikke Tyrkietekspert og kan altså ikke vurdere hverken den politiske udvikling i Tyrkiet i de kommende år eller den økonomiske udvikling i Tyrkiet i de kommende år. Der må man løbende se på, hvor langt man når i Tyrkiet, og så træffe beslutningerne, efterhånden som Tyrkiet er moden til det. Jeg mener, der bliver tale om en meget lang årrække.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne allerførst sige tak for en meget, meget klar og meget kontant tale fra den konservative ordfører. Og da nu diskussionen om Tyrkiet er dukket op, vil jeg blot bede den konservative ordfører bekræfte, at i 1999 blev der givet en besked til Tyrkiet om, at de kunne betragte sig om ansøgerland, og at de, hvis de opfyldte Københavnskriterierne, også kunne få et tilsagn om en forhandling om senere medlemskab. Det vil si-

ge, at man i 1999 gav dem et medlemskabsperspektiv.

Jeg vil gerne bede hr. Lars Barfoed bekræfte, at den daværende regering bestående af Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet bragte beskeden på topmødet i Helsinki i 1999, og at den daværende opposition, nemlig De Konservative og Venstre, som i øjeblikket er i regering, var fuldstændig enig i den besked.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jo, men jeg synes, det er et helt fair og ordentligt svar, hr. Lars Barfoed giver, også i forhold til, hvad man kan forvente af os som folketingspolitikere, at vi kan vurdere i forhold til Tyrkiets udvikling og sådan nogle ting. Men der er jo en markant forskel på at sige, at det er bekymrende at tale om tyrkisk medlemskab inden for en kort årrække, og så at forsøge at fremme processen.

Altså jeg mener, at Kohl i sin tid, da man også diskuterede Tyrkiets stilling, sagde, at det i hvert fald ikke var noget, der lå inden for et 50-årsperspektiv. Det var da til at forstå. Statsministeren kan jo senere forklare udviklingen, der er sket, siden statsministeren i bogen »I godt vejr og storm«, tror jeg den hedder, i år 2000 gjorde det klart, at han også på daværende tidspunkt var imod tyrkisk EU-medlemskab og slet ikke kunne se det for sig. Det var jo trods alt efter 1999, hvor man havde truffet beslutningen på EU-plan.

Så jeg mener, der er noget, der tyder på, at jeg har ret, når jeg siger, at ganske mange politikere, når de er i opposition, er dybt, dybt skeptiske, naturligt nok, og har en sund skepsis over for tyrkisk medlemskab inden for en årrække, men at det, der kommer til at være gældende politik, når man kommer på regeringsbænkene rundt omkring, er, at man så lige pludselig taler om et tyrkisk medlemskab, der er meget tæt inden for rækkevidde.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Først til fru Elisabeth Arnold: Jeg mener sådan set allerede, at jeg i mit tidligere svar til hr. Kristian Thulesen Dahl nævnte, at Tyrkiet havde fået status som ansøgerland tilbage under det finske formandskab, nemlig på mødet i Helsinki i 1999, og det var, som fru Elisabeth Arnold siger det, noget, som den daværende opposition godkendte og accepterede, og det mener jeg ikke der har været tvivl om på noget tidspunkt.

Kl. 16.30

Må jeg sige til hr. Kristian Thulesen Dahl igen, at årstal kan vi altså ikke sætte på det. Men det, der er afgørende for at forstå sammenhængen, er jo, at det Tyrkiet, som vi kender i dag, skal forandre sig dramatisk, før Tyrkiet kan blive medlem af Den Europæiske Union. Man skal først og fremmest fuldt ud efterleve Københavnskriterierne. Og med dem har vi jo på det tidspunkt, hvor Tyrkiet bliver medlem, med et helt andet land at gøre.

Og så synes jeg også, at det bør gøre indtryk på Dansk Folkeparti, at det, vi jo i virkeligheden taler om her sådan i lidt større international sammenhæng, er, om vi ønsker et Tyrkiet, der udvikler sig hen imod Europa, eller vi ønsker et Tyrkiet, som vi i EU så isolerer fra EU, og som dermed kan risikere at udvikle sig imod andre dele af verden og lægge sine alliancer andre steder hen end i EU. Det tror jeg ikke engang man i Dansk Folkeparti ser for sig som en særlig heldig udvikling.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Holger K. Nielsen som ordfører.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil godt takke for redegørelserne fra regeringen. Vi er fuldstændig enige i det positive i, at det lykkedes at få udvidelsen af EU på plads. Det har været et væsentligt mål for SF igennem mange år, at vi skulle have den udvidelse. Og så vidt vi kan vurdere det udefra, klarede regeringen og embedsmændene det fint i forhold til at få det på plads på topmødet i København.

Jeg er også enig i, at det i første række er et politisk perspektiv, der er det interessante i udvidelsen. Man kan diskutere, om de ordninger, der blev givet til ansøgerlandene, var gode nok. Det er også muligt, at det vil give nogle problemer i visse af folkeafstemningerne. Det må vi ikke håbe at det gør.

Men det er jo stadig væk det politiske, der er det centrale i det her. Med andre ord: at vi får et Europa, hvor man sidder i forhandlingslokalerne og skændes og diskuterer og slås om kedelige ting som fiskekvoter, harmonisering af tyresæd, landbrugsordninger, frøordninger osv., og at man så går ud og spiser frokost sammen i stedet for at sprætte maven op på hinanden. Med andre ord, at man får et civiliseret samarbejde ind imellem de europæiske folk i stedet for den uciviliserede udvikling, vi har set tendenser til eller

set realiseret visse steder i Europa efter Murens fald.

Det er perspektivet i udvidelsen at få hele Europa med ind i et civiliseret politisk, demokratisk samarbejde. Det er den mest effektive sikkerhedspolitik, der tænkes kan, og derfor har vi hele tiden anskuet udvidelsen som sikkerhedspolitik i Europa.

Men det er så også vigtigt, at vi kigger videre og ser det i et videre perspektiv. Der er et perspektiv for Rumænien og Bulgarien, ved vi, men vi skal også allerede nu begynde at diskutere hele Balkan ind i EU: Serbien, Kroatien, Makedonien, Kosovo, Albanien, således at vi allerede nu kan forebygge, at nye konflikter kan opstå på Balkan, og der er et EU-medlemskab den bedste forebyggelse i forhold til, at der kan ske en genopblusning af det barbari, som vi så på Balkan i starten af 1990'erne.

Tyrkietspørgsmålet blev lige berørt tidligere. Vi er tilhængere af, at Tyrkiet skal ind i det civiliserede, demokratiske samarbejde. Men det er jo også indlysende nok, at der er problemer i det. Det er ikke uden problemer, og det skal vi være helt opmærksomme på, når vi diskuterer det spørgsmål.

Jeg synes også, at det er fair nok, som det er blevet diskuteret, eller som spørgsmålet er blevet rejst: Hvor ligger grænserne for Europa? Hvad er grænserne for, hvad man kan forestille sig af lande, der kommer ind i Europa? Den debat synes jeg vi skal tage fordomsfrit også her i Danmark i forhold til perspektiverne for EU's fremtidige udvikling.

Kl. 16.35

Men det korte af det lange er, at med den store udvidelse her i København er EU rammen for det europæiske samarbejde. Og det betyder, at det bliver meningsløst med den EF-modstand, som mit parti selv har været en del af helt tilbage fra folkeafstemningen i 1972. Det bliver meningsløst at fortsætte den, for nu er EU rammen for det europæiske samarbejde, og vi bliver nødt til at diskutere europæisk politik ikke ud fra, om man skal være med eller ikke med i EU, men hvordan EU skal udvikle sig, og at det så bliver det centrale, men at vi på den anden side også er klar over, at med så mange nye medlemslande får man et anderledes EU end det, man havde, da man skabte EF sidst i 1950'erne.

Det er også det, konventets arbejde og regeringskonferencen meget vil komme til at handle om, nemlig hvordan vi får skitseret, hvordan vi får bygget et europæisk samarbejde, der kan

tage udgangspunkt i, at der er mange flere medlemslande.

Jeg mener for eksempel, at det er helt meningsløst at have den meget ambitiøse unionsmålsætning, som jo var en del af det gamle EF's fra sidst i 1950'erne, når man har så mange og så vidt forskellige lande med i samarbejdet. Det bliver nødvendigt at få en kraftigere præcisering af, hvad EU skal beskæftige sig med, hvad EU ikke skal beskæftige sig med, med andre ord at hele debatten omkring kompetencekataloget, eller hvad man nu kalder det, bliver en meget mere nærværende diskussion.

For over alt det her står jo debatten om på den ene side effektivitet og på den anden side demokrati og folkelig forankring. Vi har alle en interesse i, at selv om der kommer nye lande med, og selv om det bliver langt mere besværligt at få det til at fungere, skal det alligevel fungere effektivt. Det betyder, at der ikke bliver nogen vej uden om at diskutere flertalsafgørelser på nye områder; det er vi også åbne over for i SF, men vi er så også nødt til at sammenkæde det med, hvordan vi kan få en stærkere folkelig forankring af det her samarbejde.

Der må jeg så tilstå, at der skuffer det mig lidt, at der ikke var flere bud fra de to ministre på de helt afgørende spørgsmål. Jeg havde egentlig forventet, at der i forlængelse af formandskabet kom nogle bud på: Jamen hvad vil man nu? Hvad er den danske regerings udspil i forhold til konventet? Hvad er den danske regerings udspil i forhold til regeringskonferencen?

Jeg havde faktisk forstået på forskellige regeringsmedlemmer, at man forbereder et udspil her i løbet af relativt kort tid. Jeg vil godt have det enten bekræftet eller afkræftet, for det er jo vigtigt for den danske debat, at vi får et udspil fra den danske regering med hensyn til, hvad den danske regering vil i forhold til konventet og i forhold til regeringskonferencen i en hel række af de spørgsmål, der blev diskuteret med hensyn til, hvordan EU's demokrati skal udvikle sig, eksempelvis hvordan de nationale parlamenter kan komme ind. Det er jo et af de temaer, der blev diskuteret. Hvad mener den danske regering om det spørgsmål? I givet fald, hvis man går ind for det, hvordan skal det realiseres? Og hvordan kan vi måske ændre systemet her i Danmark, så man får en bedre folkelig forankring og får et bedre demokrati?

Der er spørgsmålet om en eventuel grundtraktat. Hvordan kan det håndteres, uden at det bliver en føderal forfatning, som vi jo er imod

her i Danmark, og som jeg tvivler meget på at der kan blive et flertal for ved en dansk folkeafstemning? Men en eller anden traktat, hvor man får en mere fornuftig opdeling, kan der godt være ræson i at man diskuterer.

Lad os få en debat om, hvad det er for nogle ting, EU i særlig grad skal beskæftige sig med, og på hvilke områder vi skal have et stærkt EU. Vi mener faktisk, at der på en række områder er brug for et stærkt EU, ikke for EU's egen skyld, ikke for at redde Europa, men for at redde det danske velfærdssamfund.

For en af farerne for det danske velfærdssamfund er, at det så at sige bliver undergravet af markedskræfterne. Vi har en interesse i, at der bliver minimumsbestemmelser om selskabsbeskatning, at man ikke kan lave skattedumping, således at lande sænker selskabsskatter for at tiltrække virksomheder.

Der er en interesse i miljøregler, arbejds miljøregler, en række EU-initiativer på områder, som kan sikre vores velfærdssamfund, få den sammenhæng ind og få det diskuteret mere konkret. Det havde jeg håbet på at regeringen ville spille ud med her i dag, men jeg vil godt have et bud på, hvornår det nu kan lade sig gøre.

Kl. 16.40

Debatten har også handlet meget om undtagelserne, og lad mig lige til sidst sige ganske lidt om det, for jeg har tidligere været inde på, at der er sådan lidt paradoksalt i, hvordan hele den diskussion er vendt fuldstændig om.

I dag kan vi se partier, der for 10 år siden var med til at formulere undtagelserne, som var meget aktive omkring det, stå og sige, at det er det værste, der overhovedet kan tænkes, at det nærmest er landsforræderisk virksomhed, at vi har de undtagelser. Omvendt er der andre partier – det gælder Enhedslisten, det gælder hr. Kristian Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti – som dengang kaldte det det største landsforræderi, de havde oplevet, og som i dag er blevet de største forsvarere for de danske undtagelser.

De eneste, som sådan set har stået rimelig konsekvent, er SF. For vi har hele tiden sagt: Det her er en kontrakt med den danske befolkning, en kontrakt, der er indgået, og det skal vi tage alvorligt. Men verden står ikke stille, og vi er også villige til at diskutere denne kontrakt. Men lad os da gøre det ud fra nogle indholdsmæssige præmisser. I stedet for at man siger, at undtagelserne skal væk, fordi det skader os, og at vi ikke kan være med ved forhandlingsbordet her osv.,

så lad os tale om: Hvad er det, der skader så meget?

For der er også noget paradoksalt i, at man siger, at de er så skadelige, og så samtidig roser formandskabet. Mig bekendt har de danske undtagelser ikke skadet det danske EU-formandskab. Tværtimod lykkedes det jo formandskabet at komme ganske, ganske godt igennem med dets synspunkter, også selv om der er de undtagelser. Så det hænger slet ikke sammen, når man siger, at de er så frygtelig skadelige. Men lad os diskutere det åbent, men ud fra nogle indholdsmæssige præmisser.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Nu var hr. Holger K. Nielsen jo selv inde på, at SF måske gerne ville diskutere forbeholdene, hvis der var nogle reelle indholdsmæssige forandringer. Nu er det jo sådan, at de sidste 10 år – snart mere end 10 år – er en periode, hvor der er sket meget i Europa. Der går jo ikke noget af nogen politikere ved at sige til befolkningen: Ja, det var rigtig dengang. Det var vigtigt, at Danmark holdt fast i EU-medlemskabet, og at vi fik nogle stopklodser, som kunne beskrive, hvor vores grænser gik for, hvor langt vi kunne gå. Men hvis der så rent faktisk indtræder nogle ændringer i de 10 år, er det fair nok at sige, at nu må vi have disse forbehold afskaffet, for tiden er en anden, og der er helt andre ting nu.

Jeg mindes altså, men jeg vil gerne have hr. Holger K. Nielsen til at bekræfte det, at en ordfører fra SF, forsvarsordføreren hr. Villy Søvndal, har sagt, at man gerne ville have reformuleret forsvarsforbeholdet. Var det så ikke rimeligt at sige, at EU's forsvarsforhold har udviklet sig på en sådan måde, at det danske forsvarsforbehold faktisk er til hinder for, at vi kan udføre en opgave, vi meget gerne vil være med til?

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg er gået på talerstolen i samme ærinde som fru Elisabeth Arnold, for jeg mindes også en forsvarsordfører, måske også en partiformand, der på et tidspunkt var åben over for at reformulere det danske forsvarsforbehold. Det var i foråret sidste år, at ledende SF'ere var ude med sådanne meldinger, og det skal jeg overhovedet ikke skose SF for. Det synes jeg er helt fair.

Vi har jo så faktisk i Kristeligt Folkeparti taget den debat og er senest på vores landsmøde i november måned nået frem til, at vi finder, at der

er så stærke argumenter for at ophæve forsvarsforbeholdet, at vi nu har fremsat et beslutningsforslag herom i Folketinget.

Derfor vil jeg godt spørge, om ikke hr. Holger K. Nielsen og SF vil være med til at gå i spidsen for en sådan debat, om ikke også SF vil formulere sig mere præcist, end man hidtil har gjort, lige præcis omkring forsvarsforbeholdet. For hvis det sker, så tror jeg, at SF og Kristeligt Folkeparti ikke mindst kan være med til at undgå den alt eller intet-afstemning, som jeg ellers tror er strategien fra regeringspartierne og andre partiers side, det big bang, som jeg er enig med hr. Holger K. Nielsen om at advare imod.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jo, men jeg afviser ikke at diskutere det. Det var også det, jeg sagde fra talerstolen lige før. Men hvis det skal have mening, er vi også nødt til at se det i en sammenhæng: Hvad er det for en sikkerhedspolitik, EU skal føre? Og hvilken sikkerhedspolitik mener Danmark, at EU skal føre?

For enhver ved jo, at når det drejer sig om forsvarspolitikken, er der jo stadig væk kræfter i EU, især den franske regering, der har nogle ambitioner om, at EU skal spille en militær rolle i forhold til USA. Man vil give USA et militært modspil, men det mener jeg er en forkert strategi. Jeg mener, at EU skal have en stærkere sikkerhedspolitisk rolle, men ikke på det militære område, for det vil være meningsløst. Vi kan ikke matche USA militært og skal det heller ikke.

Kl. 16.45

Hvad er det så for opgaver, EU skal beskæftige sig med? Hvis det indgår i en ny europæisk sikkerhedspolitik, at man skal kunne påtage sig fredsbevarende opgaver af mindre omfang, er vi da villige til at gå med til det. Men vi ønsker stadig at have en stopklods for den egentlige EU-hær, som den franske regering ønsker, og det er derfor, vi er nødt til at føre denne debat langt mere konkret og langt mere nuanceret end bare at sige, at vi skal have forsvarsundtagelsen væk. I hvilken sammenhæng skal den væk? Hvad er det, vi kommer til at deltage i, hvis den kommer væk? Det er den debat, vi godt vil kvalificere lidt mere.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Vi får lejlighed til at tage en mere kvalificeret debat om specielt forsvarsområdet, når Kristeligt

Folkepartis beslutningsforslag kommer til behandling her i Folketinget.

Vi har også nogle forudsætninger for at opheve forsvarsforbeholdet, så det er ikke bare sådan, at nu knipser vi lige med fingrene, og så er det væk. Men det, jeg bare vil appellere til i al stilfærdighed her i dag, specielt over for SF, som jeg tror kan spille en vigtig rolle på dette område, er, at vi undgår en alt eller intet-afstemning, når en ny traktat er forhandlet på plads – en afstemning, som både afskaffer forbeholdene med et fingerknips og sætter en helt ny traktat i stedet.

Jeg håber, SF vil gå i spidsen for en debat, men ikke bare om forsvarsforbeholdet, selv om jeg fornemmer, at der er kræfter i SF, der kan medvirke til at ophæve forsvarsforbeholdet. Nok er der stadig modsatrettede kræfter i EU, for så vidt angår ønskerne om den fremtidige sikkerheds- og udenrigspolitik, men man må alt andet lige sige, at efter at den danske undtagelse blev formuleret i 1993, er forsvarsdimensionen i EU blevet forankret i NATO, og dermed er de bekymringer, som hr. Holger K. Nielsen har, og som jeg også har haft, blevet gjort til skamme, vil jeg sige.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, hr. Holger K. Nielsen skal læse sit eget svar igen, når adrenalinen er faldet.

Hr. Holger K. Nielsen startede med at beskylde en del af Folketingets EU-ordførere for nærmest at betragte forbeholdene som landsforræderiske, og derfor skulle de afskaffes med bål og brand. Vi andre vil meget gerne have den seriøse og lodige diskussion om forbeholdene, som hr. Holger K. Nielsen efterlyser, og jeg betragter hr. Holger K. Niensens svar som en opfordring til at få den debat. Den vil jeg gerne på Det Radikale Venstres vegne give tilsagn om at deltage i.

Jeg vil til gengæld bede hr. Holger K. Nielsen om at sige, at hvis vi får den seriøse debat, og det viser sig, at der er rimelig grund til at være tryk ved den ordning, EU har med NATO og FN, vil SF også sige: O.k., så kan vi godt sige nej til det forbehold, for så er der sket en udvikling, vi kan være trykke ved, og som vi kan være sikre på er god for Europa og for Danmark.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen vi er alt for langt fremme nu. Jeg synes, vi skulle starte med den indholdsmæssige debat

om den europæiske sikkerhedspolitik, hvad den skal indeholde, og ikke mindst hvad der er Danmarks krav til en fremtidig europæisk sikkerhedspolitik. Det gælder ikke mindst forholdet til NATO: Hvordan skal forholdet mellem en EU-sikkerhedspolitik og NATO være? Vil der være brug for NATO fremover? Og hvordan vil forholdet til USA blive?

Man er nødt til at få alt det her koblet sammen med en indholdsmæssig langt mere konkret diskussion af, hvad europæisk sikkerhedspolitik er, og i en sådan indholdsmæssig diskussion er vi villige til at se på forbeholdene. Hvis de blokerer for, at Danmark kan spille en rolle, er vi villige til at se på undtagelserne, men hvad det ender med, kan jeg da ikke stå og svare på her i dag.

Vi vil godt præcisere, hvad vi mener. Når det drejer sig om forsvarsundtagelsen, er vi modstandere af en EU-hær, og vi vil stadig have en dansk stopklods for franske ambitioner om, at EU skal blive en militær stormagt. Det ønsker vi simpelt hen ikke. Men hvis det drejer sig om, at man for at kunne løse de andre sikkerhedspolitiske opgaver er nødt til at have en begrænset fredsbevarende kapacitet, og undtagelsen blokerer for det, er vi villige til at se på, hvordan vi kan løse det problem. Med andre ord: En pragmatisk tilgang til at løse konkrete problemer.

Kl. 16.50

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Elisabeth Arnold for tredje og sidste gang.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er uenig med hr. Holger K. Nielsen i, at vi er alt for langt fremme nu. Det er faktisk nu, tingene sker. Vi har netop udvidet NATO med en masse øst- og centraleuropæiske demokratier, så den europæiske sikkerhedspolitik er forankret i NATO. Det er der ingen tvivl om, og derfor er det jo lige præcis nu, vi har udgangspunktet for at diskutere, hvad vi skal med det danske forsvarsforbehold. Den diskussion er mere aktuelt end nogen sinde, så jeg vil blot sige til hr. Holger K. Nielsen, som mener, at vi slet ikke er så langt fremme endnu: Jo, efter Det Radikale Venstres opfattelse er vi der faktisk nu.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg kan tilføje, at også efter Kristeligt Folkepartis opfattelse er vi nu lige præcis dér, hvor det er mere aktuelt end nogen sinde at diskutere forsvarsforbeholdet, og det er derfor, vi har gjort det i vort parti og truffet en beslutning på vort landsmøde.

Men jeg tager trods alt hr. Holger K. Niensens bemærkninger her i dag som udtryk for, at man også i SF er inde i seriøse overvejelser om, hvordan man skal formulere sig på området fremover. Det hilser jeg sådan set meget velkommen, fordi jeg synes, at SF er en vigtig aktør på området, også i arbejdet for at få brudt den alt eller intet-strategi eller strategi mod et bunkebryllup, som regeringen har linet markant op i de sidste uger, ikke mindst i forbindelse med statsministerens nytårstale.

Hr. Holger K. Nielsen forholder sig til Frankrig. Det kan man selvfølgelig gøre, og jeg kan også sagtens finde synspunkter i andre EU-lande, som jeg bestemt ikke bryder mig om, lige så vel som jeg kan finde dem her i Folketinget. Men jeg må jo tage stilling til de beslutninger, som rent faktisk er truffet, og til den sikkerhedspolitiske arkitektur, vi nu øjner i EU, efter at vi i 10 år har haft et dansk forbehold, og jeg synes ikke, det ser så usikkert ud, som hr. Holger K. Nielsen giver udtryk for her i debatten.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Her mener jeg, at hr. Sjursen begår den samme fejl, som danske politikere har begået siden 1972. Man har altid undervurderet dynamikken i det europæiske samarbejde, når man siger, at nu har vi sikkerhed for, at det er sådan og sådan, og derfor vil det også altid være sådan.

Jeg tror sådan set, at når De Radikale og Socialdemokraterne lige pludselig har så meget imod forbeholdene, mens de gik meget ind for dem for 10 år siden, har det noget at gøre med, at de egentlig ikke troede, at ØMU'en blev til noget, og de troede heller ikke, at forsvarspolitikken blev til noget. Så kunne man jo meget nemt lave de undtagelser. Men da de ting rent faktisk blev virkelighed, fik de lige pludselig kolde fødder, og det synes jeg er lidt utiltalende. Men det er noget helt andet.

Men debatten om en stærkere europæisk militær magt er ikke stoppet endnu. Det er naivt af hr. Jann Sjursen at tro det, det er en undervurdering af den dynamik, der er i samarbejdet, og

derfor mener jeg, at jeg af ikke alene realpolitiske grunde, men også for ligesom at kunne give nogle signaler til befolkningen om, hvad vi vil, og hvad vi ikke vil, vil forbeholde mig retten til at gå ind for en revision af undtagelserne på grund af nogle nye problemstillinger, men sådan at der stadig er områder, hvor Danmark kan sige fra.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg skal også tilføje endnu et led i den lange række af rosede taler, der har været til regeringen for den måde, den har håndteret formandskabet på. Jeg vil selvfølgelig ikke undlade at komme ind på nogle enkelte områder, hvor jeg synes, resultaterne kunne have været bedre, men det altoverskyggende indtryk er, at formandskabet blev afviklet på forbilledlig vis. Der var ro på topmødet, der kom de resultater, som var de vigtigste, og som man havde prioriteret meget højt, og den prioritering, der var højest, nemlig udvidelsen, er Det Radikale Venstre hundrede procent enig i. Jeg vil også sige med et lille smil, at regeringen var jo også velsignet med en meget, meget venligsinde opposition på hele dette område i formandskabsperioden.

Vi har nu fået aftaler om 10 nye medlemslande i EU, og det er ikke for store ord, der er blevet brugt i forbindelse med topmødet. Det har ikke generet Det Radikale Venstres øre at høre alle de mange skåltaler. Det har faktisk været en opfyldelse af en gammel drøm, og vi er ikke misundelige over, at det ikke var os, der sad med på regeringsbænkene. Vi er glade for, at det lykkedes, og vi synes også selv, vi har været med til at bære udvidelsen igennem på grund af de forarbejder, som er blevet foretaget helt tilbage fra 1993.

Kl. 16.55

Vi er også glade for, at regeringen har holdt fast i at give arbejdskraftens frie bevægelighed effekt fra den første dag, de nye medlemslande er kommet ind. Det er en beslutning, der ligger et par år tilbage, altså fra den tidligere regerings tid, og vi er glade for, at den nuværende regering har videreført synspunktet vedrørende arbejdskraftens frie bevægelighed og ikke har ladet sig lokke af højrefløjens skræmmebilleder om horder af billige løntrykkere, der vil komme væltende ind fra syd og øst.

Der er blevet skabt nogle aftaler med Bulgarien og Rumænien, som gør, at de kan intensivere deres bestræbelser for at kunne blive medlemmer af EU på et senere tidspunkt. Vi er også tilfredse med den løsning, der er kommet på Tyrkiets spørgsmål, altså at Tyrkiet har fået gentaget, at de kan betragte sig som potentielt medlem, hvis det vel at mærke opfylder Københavnskriterierne, både de økonomiske og de politiske.

Jeg lægger også mærke til, at i den lille pjeces fra det danske formandskab, der er skrevet om resultaterne, står der, at det jo ikke bare drejer sig om at få indført lovgivningen på de områder, der handler om retssikkerhed, demokrati, menneskerettigheder og minoritetsbeskyttelse. Det handler også om at få den gennemført i praksis og naturligvis også om at få den gennemført i hele landet, og det er noget af det, der har været mest kritik af over for Tyrkiet. Der er meget langt fra Ankara og Istanbul til de østlige landdistrikter, der grænser op mod Irak og Iran, så der er meget at gøre i Tyrkiet. Men jeg synes, udviklingen er blevet hjulpet på vej af et regeringskifte og et politisk skifte i Tyrkiet, som på mange måder tegner spændende, og vi vil fra radikal side gøre, hvad vi kan for at hjælpe til, at processen kan få et heldigt forløb.

Hr. Holger K. Nielsen nævnte i sin tale, at vi må være forberedt på og åbne over for ansøgninger fra Balkanlandene i de kommende år, og det er helt oplagt, at fra Det Radikale Venstres side vil de også blive hilst velkommen. Vi har jo allerede nu adskillige af Balkanlandene med i Europarådet, som sådan set er den første organisation, nye demokratier i Europa bliver medlem af. Det drejer sig om både Kroatien og Makedonien, og Slovenien er jo allerede medlem af Europarådet, så der sker noget, og det er en god garanti for en demokratisk og fredelig udvikling, at man kan blive medlem af en klub, hvor alle landene har den udvikling bag sig, og hvor man kan samarbejde med ligesindede lande om løsning af masser af fælles problemer.

I forbindelse med formandskabets øvrige opgaver, bortset fra udvidelsen som jo var den vigtigste, må jeg sige, at jeg ikke synes, at præstationen på det globale område i Johannesburg var fantastisk god. Man havde selvfølgelig nogle vanskeligheder, bl.a. en modspiller fra USA, som ikke bidrog synderligt til noget. Men det hjalp heller ikke ret meget, at statsministeren udtalte, at den slags møder er spild af tid, for det er selvfølgelig ikke noget, der holder gejsten

oppe hos dem, der gerne vil have EU til at være en stærk, global aktør. Resultaterne blev ikke, som vi kunne have håbet, men så må vi andre jo så meget des mere presse på fremover, for at de kommende møder og konferencer kan få et heldigt forløb.

På landbrugsområdet synes vi faktisk også, at resultaterne var sørgelige, men det er ikke regeringens skyld. Det skyldes selvfølgelig, at der skulle findes en landbrugsordning for at få udvidelsen til at falde i hak, og så blev det altså sådan, at de to vigtigste aktører på området, nemlig Tyskland og Frankrig, lavede en aftale, som gjorde, at man kunne få en udvidelsestraktat på plads. Men det betød til gengæld også, at de uheldige landbrugsordninger låses fast i en del år, og det betyder igen, at vi ikke kan komme videre med den egentlige reform af landbrugsordningerne, som vi jo ved, der er stort flertal for i det danske Folketing. De skal reformeres, for de er skadelige, og de er forvridende, og derfor må vi af med disse landbrugsordninger. Men det er ikke blevet lettere efter den aftale, der nu er indgået mellem Tyskland og Frankrig. Det er ikke regeringens skyld, men det er alligevel lidt ærgerligt, at vi nu skal føle, at vi på dette område går et skridt tilbage i stedet for et skridt frem.

På et andet område synes jeg også, der er grund til at være lidt kritisk, og det er på skatteområdet. Der var lagt op til en skattepakke, der skulle være vedtaget under det danske formandskab, men den blev tabt på gulvet. Der blev ikke aftalt noget.

Der er blevet gjort et stort forarbejde gennem mange år fra skiftende danske regerings side for at få denne aftale på plads. Den er en utrolig vigtig konsekvens af kapitalens frie bevægelighed netop ved at beskytte skatteindtægterne for de forskellige medlemslande, så man f.eks. får beskattet renteindtægter fra forskellige medlemslande, så der ikke kan findes skattely eller andre former for unddragelser rundtomkring i EU-landene. Derfor er det sørgeligt, at regeringen ikke prioriterede denne del af arbejdet højere, for det er mit indtryk, at der kunne være nået et resultat, hvis man havde brugt flere kræfter på det.

Kl. 17.00

Så kan vi ikke komme uden om at snakke om forbeholdene, som jo også har optaget en del af debatten i dag. Det Radikale Venstre står ved sit ansvar som medarkitekter til forbeholdene efter folkeafstemningen i 1992. De var vigtige, og de var nødvendige, fordi der var en politisk situati-

on, hvor Danmark enten ikke kunne deltage overhovedet eller kunne blokere for hele det europæiske samarbejde. Derfor var det vigtigt at lave nogle stopklodser for, hvad det danske Folketing og den danske befolkning ikke ville være med til.

Jeg vil gerne sige her, og jeg har sagt det tidligere, at det er SF's fortjeneste, at vi overhovedet fik mulighed for igen at stemme om Maastrichttraktaten. Det krævede et ikke ubetydeligt politisk mod at skifte fra en anbefaling af et nej til en anbefaling af et ja, men derimellem ligger selvfølgelig processen med de fire forbehold. SF udviste et betydeligt politisk mod, som jeg også synes har båret frugt, og jeg synes også, SF stadig skal holde sig til i debatten om, hvordan EU skal udvikle sig, og hvordan forbeholdene eventuelt fortsat skal bestå. Selvfølgelig kan Danmark godt leve med forbeholdene. Det kan vi da godt, og det gør vi jo også. Hvis man ser på resultatværdien efter formandskabet, kan man jo læse side op og side ned, hvad der er opnået på f.eks. området med de retlige indre anliggender.

Men det, der ikke står på resultatværdien, er, at på en hel del af de områder, hvor der er opnået resultater, skal Danmark nu stå med hatten i hånden og bede de øvrige lande om parallellaftaler. Det har vi ikke fået nogen afklaring på endnu, så vi ved endnu ikke, om vi selv kan være med til at gennemføre de glimrende ordninger, som vi, om jeg så må sige, har lagt navn til i forbindelse med formandskabet. Jeg synes, det er et problem, at vi ikke kan sige: Lad os nu se på disse forbehold på ny og se, om der er nogle af dem, der skal fjernes.

Forsvarsforbeholdet har vi allerede talt om, og her mener jeg, at tiden nu er kommet, hvor man kan sige, at det er åbenlyst, at det danske forsvarsforbehold ikke tjener det formål, det tjente dengang. I virkeligheden kan man sige, at EU på mange måder har bevæget sig i den retning, vi ønskede, og det var jo netop det, der var vigtigt ved forbeholdene: at beskrive, hvad det er for en udvikling, vi er bekymrede over.

En del af den udvikling kom ikke – måske på grund af forbeholdene, måske på grund af den debat, som Danmarks nej i 1992 affødte. Det kan vi ikke vide, men sikkert er det i hvert fald, at især på det retlige område og på forsvarsområdet kom udviklingen til at tage en anden vej, end vi frygtede. Det synes jeg godt man kan kvittere for, og det kan man også godt forklare befolkningen nu 10-11 år efter.

Til sidst vil jeg sige noget om de nye opgaver, der kommer, og som statsministeren nævnte i sin tale. Der kommer en ny traktat. Der arbejder et konvent i øjeblikket, og nu er det på høje tid, vi får konventionsdiskussionen ind i Folketingsssalen, får regeringen til at prioritere konventarbejdet og også sørge for, at Danmarks synspunkter kommer med i konventet.

Men jeg er meget bekymret for, at man vil udskyde opgøret med forbeholdene og koble det sammen med en afstemning om traktaten. Vi vil selvfølgelig til enhver tid støtte en ophævelse af forbeholdene, og det har vi også allerede bebudet, fordi vi har fremsat forslag om det for Folketinget. Men jeg kan godt forestille mig, at der kan komme problemer. Hvis en ny traktat bliver udformet på en sådan måde, at den i realiteten afskaffer forbeholdene, og man præsenterer befolkningen for en pakke, der hedder: Stem om traktaten og stem om de fire forbehold – ja, så stemmer befolkningen ja til traktaten og nej til at ophæve de fire forbehold, og så står vi med et problem, som bliver uendelig svært at forklare befolkningen.

Vi er langt mere enige med udenrigsministeren og Det Konservative Folkeparti, end vi er med statsministerens parti og ideen om at begive sig ud i en sådan big bang-afstemning, som synes at være statsministerens foretrukne model. Inden man begiver sig ud i en sådan model, synes jeg, man skal overveje meget, meget nøje, hvad det er for nogle spørgsmål, man skal præsentere befolkningen for, og hvad man kan blive beskyldt for bagefter, manipulation og hemmelighedskræmmeri osv., osv., og for på en eller anden måde at prøve at snyde eller fifle med forbeholdene. Jeg synes, det vil være mest ærligt at sige: Forbeholdene har tjent deres formål. Nu har de bestået i 10 år, og vi har brugt dem, men vi behøver dem ikke mere, så vi kan afskaffe dem, og det hellere i dag end i morgen.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

For det første er jeg lidt forundret over, at fru Elisabeth Arnold kritiserer, at skattepakken ikke kom på plads.

Vi er faktisk blevet pålagt fortrolighed af finansministeren i denne sag, men uden at bryde fortroligheden kan jeg i hvert fald godt sige – og det ved fru Elisabeth Arnold udmærket – at det jo ikke er rigtigt, at det især er i EU-regi, problemet er stort. Det er bl.a. et land som Schweiz,

der har givet os meget store problemer, så det er jeg lidt overrasket over.

Kl. 17.05

Fru Elisabeth Arnold er ligesom andre kritiske over for det, der skete i Johannesburg, men jeg vil gerne spørge fru Elisabeth Arnold: Kom der ikke en aftale? Fik vi ikke en global aftale? Er det ikke korrekt, at inden 2015 skal antallet af mennesker, der ikke har rent vand, toiletter og kloakering, halveres? Er det ikke rigtigt, at inden 2020 skal de skadelige virkninger af kemikalier minimeres? Er det ikke rigtigt, at bæredygtig produktion skal udvikles ved hjælp af programmer? Er det ikke rigtigt, at inden 2010 skal nedgangen i antallet af dyre- og planearter stoppes? Og er det endelig ikke rigtigt, at vi skal sikre et bæredygtigt niveau på fiskeriområdet inden 2015? Er det ikke klokkeklare gode resultater?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Først om Johannesburg: Jamen det er da klart, at der kom resultater, men om de så er gode, kan man jo diskutere. De er i hvert fald efter vores opfattelse slet ikke gode nok. Vi havde håbet på langt, langt bedre resultater. Vi havde håbet på noget langt mere fremtidsrettet, som var langt mere til hjælp for de allerfattigste lande i verden, så vi er ikke tilfreds med resultaterne. Men o.k., der blev da skrevet nogle ting ned på papir, og der blev sat nogle smukke mål, men vi er ikke tilfreds med resultaterne.

Om skattepakken vil jeg gerne sige til fru Charlotte Antonsen: Ja, der er fortrolighed, der er hemmelighedskræmmeri om denne aftale, og man må ikke sige, hvad den indeholder. Men jeg synes ikke, man kan forlange, at vi som politikere skal gå herop og rose regeringen for en aftale, vi ikke kender, og som offentligheden ikke kender.

Det svarer fuldstændig til historien om den mand, der havde en papegøje, han gerne ville sælge. Den kunne godt nok ikke tale, men den var virkelig god til at tænke. Hvor meget ros fik den mand fra ham, der købte den papegøje, som var meget god til at tænke, men ikke til at tale? Ingen vidste, hvad der rørte sig inden i papegøjen, så aftalen om skattepakken skal selvfølgelig på bordet. Vi skal da kende den, før vi kan rose den.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Nu bad jeg ikke fru Elisabeth Arnold om ros, for det var da for meget forlangt. Jeg bad bare om saglighed.

Vi ved alle sammen, at der er blevet forhandlet meget ihærdigt om denne skattepakke. Der er blevet gjort en stor indsats, og derfor synes jeg bare, det er lidt malplaceret at gå herop og kritisere den som ét af fem punkter.

Med hensyn til Johannesburg: Hvad er det, fru Elisabeth Arnold gerne ville have opnået, som vi ikke opnåede? Er det ikke realiteten, at da vi sendte den daværende miljøminister, hr. Svend Auken, til Seattle, brød det hele sammen? Er det ikke en realitet, at forudsætningerne for overhovedet at få en aftale ikke var specielt gode, bl.a. fordi OPEC-landene stod over for de vestlige lande, fordi de har helt anderledes interesser, end vi har?

Jeg forstår altså slet ikke den kritik, og det eneste sted, jeg har hørt den i denne verden, er i Danmark. Alle andre steder er man faktisk godt tilfreds med aftalen, så skulle vi ikke hellere bakke op om aftalen og bidrage til at hjælpe de fattigste lande i verden i stedet for at stå her og være så navlebeskuende og nægte at se realiteterne i øjnene?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Charlotte Antonsen ved jo lige så godt som jeg, at vi har haft debatter her i Folketinget og vedtaget oplæg til en global aftale om, hvordan man skaffer ulandene bedre vilkår. Men de mål blev jo ikke nået i Johannesburg, og så hjælper det altså ikke ret meget, når man har en statsminister, der siger, at den slags møder er spild af tid.

Så er det lidt grotesk at skulle høre en repræsentant fra et af regeringspartierne spørge, om vi ikke hellere skulle hjælpe ulandene med vores ulandsbistand. Det er jo præcis et af de områder, hvor regeringen skærer ned, så jeg synes ikke, det hjælper på kreditten, at man for det første roser sig af nogle meget pauvre resultater i Johannesburg og derefter opfordrer Folketinget til at hjælpe med noget, som man selv skærer ned på. Det synes jeg er lige frækt nok.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Nu har Johannesburg jo ikke noget med dansk ulandsbistand at gøre, men jeg synes altså, det

er brandærgeligt, at man her i landet selv er med til at underminere den aftale, vi fik. Det er klart, at på alle punkter er aftalen ikke perfekt, f.eks. er et af de områder, hvor vi gerne ville være nået længere fra dansk side, vedvarende energi. Det nåede vi ikke, men vi nåede trods alt alle de andre ting, jeg nævnte før, så skulle vi ikke hellere se at få dem gennemført i praksis og glemme de surmulerier?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg må sige til fru Charlotte Antonsen, at diskussionen her minder mig fuldstændig om diskussionen om, hvorvidt et glas vin er halvt fyldt eller halvt tomt.

Fru Charlotte Antonsen synes, vi skal være glade for det, der blev nået, og jeg tillader mig at være utilfreds over det, der ikke blev nået. Men skal vi ikke blive enige om, at jeg har rost regeringen for dens formandskab, og jeg har påpeget nogle områder, hvor jeg synes, resultaterne kunne have været bedre? Er fru Charlotte Antonsen så tilfreds? Er det godt nok nu?

Kl. 17.10

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Keld Albrechtsen som ordfører.

Keld Albrechtsen (EL):

Der er blevet holdt en hel del takketaler i dag fra denne talerstol, og jeg vil også begynde med en række taksgelser.

Først og fremmest synes jeg, der er grund til at takke de mange fredelige demonstranter, som viste, at vi her i Danmark har en tradition for at tilkendegive vore synspunkter, uden at det ender i gadekamp og spektakel. Jeg noterede mig også, at statsministeren anerkendte det i sin nytårstale, og det er jeg glad for. Vi havde efter Enhedslistens opfattelse nogle flotte folkelige manifestationer for et anderledes Europa – et mere demokratisk, mere socialt, mere rødt, mere grønt Europa – og det er vi meget glade for.

Vi anerkender også, at regeringen og embedsmændene rent faktisk gjorde en stor indsats, selv om jeg nu nok vil sige, at når man har hørt fru Charlotte Antonsens rosetale til statsministeren, bliver det vanskeligt. Hun efterlod ikke meget rum til os andre i den sammenhæng, men regeringen har fået høje karakterer for forhandlingerne om udvidelsen, og det vil jeg ikke modsige.

Men så er der en række punkter, hvor vi altså bliver nødt til at sige, at det gik mindre godt. Fru Elisabeth Arnold har lige været inde på nogle af dem, og jeg vil godt indlede med noget mere gennemgående og principielt vedrørende alle de mange møder i de forskellige ministerråd.

I EU har man desværre den opfattelse, at et succesfuldt formandskab er et formandskab, der får vedtaget så mange love og regler som overhovedet muligt. Jeg mindes, at f.eks. Venstre og De Konservative ofte har fremsat forslag om, at nu skulle der være regelsanering, og nu skulle der være lovpause, og nu skulle lovkværnen bremses, og nu skulle samfundet ikke druknes i bureaukrati. Men i EU har man altså den grundregel, at jo flere love, der vedtages – og jo mere udviklede, desto bedre – desto bedre er det. Og kan de vedtages i et forrygende tempo med korte tidsfrister for de nationale parlamenter til at behandle dem, er det endnu bedre.

Derfor skyldes en del af den meget, meget positive vurdering, som er kommet fra udlandet af det danske formandskabs indsats, desværre, at det danske formandskab med større succes end måske noget som helst tidligere formandskab har været i stand til at få vedtaget lovgivning på områder, hvor det så næsten umuligt ud. Men resultatet blev altså også noget lovgivningsmæssigt miskmask og makværk, som nu bagefter viser sig at give anledning til store problemer ude i virkeligheden. F.eks. er der mig bekendt ingen uden for Europa-Kommissionen, der er glade for den fiskeriforordning, som blev vedtaget. Jeg har i hvert fald ikke rigtig hørt nogen, der synes, den er god.

Så er der reglerne om gensplejsning. Hvorfor i alverden skulle det være så fantastisk vigtigt for Danmark at få presset vedtagelse af en lovgivning igennem, som Danmark på store strækninger selv var imod og endog måtte stemme imod noget af den? Her var det danske formandskab så at sige overloyalt over for EU-apparatet og satte alle sine kræfter ind på at få vedtaget regler, som er fulde af huller og undtagelser, for f.eks. mærkning af gensplejsede organismer. De virker ikke, og de betyder, at forbrugerne i fremtiden ikke kan se, om der ligger gensplejsning bag de kød-, mælke- og ægprodukter osv., de køber. Det kan de ikke få at vide, fordi det var nogle elendige mærkningsregler, man fik vedtaget, og her prioriterede den danske regering det simpelt hen højere bare at få vedtaget noget end at få vedtaget noget, der var forsvarligt.

Kl. 17.15

Det tror jeg må give stof til eftertanke, for hvis man mener, der skal være en høj kvalitet i lovgivningen her i Danmark, så burde man jo sådan set også videreføre det synspunkt i EU og sige, at målet ikke er så mange lovforslag vedtaget pr. måned som muligt, men at målet da må være, at det, der bliver vedtaget, er godt, selv om der så måske bliver vedtaget noget mindre.

Det vil jeg i hvert fald opfordre den nuværende og kommende regeringer til at tænke lidt over. Som EU-modstandere kan vi jo selvfølgelig sige, at nå ja, men der er meget af den lovgivning, der givetvis vil fremkalde øget EU-modstand. Det ser vi da på områder som f.eks. fiskeri, i mange lande er man dybt utilfreds med den fiskeriaftale, så det kan da godt tænkes, det giver mere EU-modstand.

Så kan man selvfølgelig sige, at så kunne jeg jo sådan set læne mig tilbage og vente på, at det udvikler sig. Men vi har jo altså også en saglig holdning til tingene i Enhedslisten, og vi er faktisk kede af, at meget af lovgivningen er blevet for dårlig af det, der er blevet vedtaget her i løbet af efteråret.

Det er ikke i alle tilfælde den danske regerings skyld, at resultatet er blevet for dårligt, men det, jeg sætter spørgsmålstegn ved, er, om man skal bruge et formandskab til at presse vedtagelser igennem af ting, som man sådan set godt kunne have skubbet til hjørnespark. Gensplejsning er et typisk eksempel. Der var ikke nogen, der tvang den danske regering til at mose den lovgivning igennem, den kunne glimrende have været udsat, og det kunne have givet os mulighed for langt bedre resultater.

På den måde er jeg nødt til at dryppe lidt malurt i bægeret, men det er såmænd en kritik, som også kunne rettes imod den tidligere regerings varetagelse af EU-sagerne. Det er så et generelt problem, men det er et problem, som genersyrer EU-apparatet, at det har denne ubændige trang til at vedtage regler. Det er sådan en iboende drift i EU-apparatet, at de 80.000 sider lovtæst, man har, altså helst skal udvides med 50-100 sider hver dag, ellers sover man ikke godt om natten i EU. Det er i hvert fald et tema, jeg synes, vi kunne tage op til diskussion også i forbindelse med en kommende traktatforhandling.

Nu var statsministeren – jeg tror, det var statsministeren, eller også var det udenrigsministeren – inde på, at nu skulle Danmark til at gøre noget af en indsats i konventet. Jeg ved godt, at

man taler om en såkaldt Henning Christophersen-klausul, og at der foregår nogle forhandlinger, hvor Henning Christophersen har været aktiv til at få formuleret nogle ting om kompetenceforholdet mellem EU og nationalstaten, men alt i alt er der en beklagelig mangel på danske initiativer.

Enhedslisten fremsatte en pakke med forslag, hvor man kunne tage udgangspunkt i bedre åbenhed, mere demokrati, mindre embedsmandsvælde osv. i Unionen, men det var der desværre et flertal af Folketingets partier der ikke var interesseret i at kaste ind på dagsordenen i konventet og heller ikke andre steder, og jeg har ikke rigtig set, hvor de danske udspil peger hen.

Nu siger statsministeren så, at det skal være hurtigst muligt. Hvornår er det, må jeg spørge statsministeren. Hvornår ser vi noget konkret? De andre lande barsler med det ene kæmpestore forslag efter det andet. Tyskland og Frankrig kommer snart med et, og de kommer jo til at sætte dagsordenen og tromle hen over Danmark, hvis ikke der ligesom snart sker noget fra regeringens side og fra flertallet i Folketinget.

Det skulle så være en opfordring til regeringen om enten selv at komme i gang eller måske lytte lidt mere til de forslag, vi andre fremsætter, og så bruge dem; vi vil gerne forhandle med regeringen om det osv. Men der er altså efter min opfattelse udvist for stor passivitet på det område.

Så skal jeg slutte med en lille servicemeddelelse:

På forslag fra mig har vi i Enhedslistens folketingsgruppe besluttet, at vi fremover vil dele EU-ordførerskabet mellem os, så jeg deler det nu med de tre andre medlemmer af folketingsgruppen. Det giver to fordele efter min mening. Nu vil vi afprøve det system. Det gør, at ordførerne på hvert enkelt område selv følger sagerne til dørs i Folketingets Europaudvalg. Det tror jeg kan styrke det også i forbindelse med fagudvalgene.

Kl. 17.20

Den anden fordel er selvfølgelig, at det betyder en opprioritering af Enhedslistens indsats på EU-området, fordi vi på den måde får fire EU-ordførere i stedet for kun en.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Når nu hr. Keld Albrechtsen siger, så vidt jeg husker endda i sin indledning, at der er grund til at

rose ikke regeringen for formandskabet, men de fredelige demonstranter, så kan jeg ikke undertrykke dette spørgsmål til hr. Keld Albrechtsen, fordi jeg indfortolker, at vi skal rose demonstranterne for, at de ikke udøvede vold og hærværk i forbindelse med de politiske demonstrationer:

Burde det egentlig ikke være en selvfølge, at man i forbindelse med sin lyst til at manifestere nogle politiske synspunkter gennem demonstrationer undlader at udøve vold og hærværk? Alt så skal vi nu til at rose folk for, at de ikke begår ulovligheder? Det synes jeg dog alligevel er at gå temmelig langt.

Jeg kunne forstå, hvis hr. Keld Albrechtsen ville rose de af arrangørerne bag demonstrationerne, som aktivt har medvirket til at undgå den slags. Det kunne jeg forstå, og jeg kunne endda endnu mere forstå, hvis hr. Keld Albrechtsen går på talerstolen og gør nu, for den store indsats, som politiet gjorde for at forebygge vold og hærværk. Det synes jeg fortjener ros.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes ikke helt, hr. Lars Barfoed hørte efter min lange liste af ros, for der var faktisk også ros til formandskabet på vigtige punkter, bare så det ikke skal glemmes. Jeg holder meget af at rose, når der er grundlag for det, vil jeg gerne sige.

Jeg vil da også gerne særskilt rose arrangørerne for demonstrationerne, men det er jo den almindelige, fredelige danske demonstrant, der sikrer, at den samlede demonstration bliver fredelig, og når der er grund til at fremhæve det som noget meget positivt, så er det jo, fordi det er en velkendt sag, at der ved andre demonstrationer i andre EU-lande i forbindelse med bl.a. formandskaber har været et frygteligt tabernakel, hvor politi og voldelige elementer har optræppet en konflikt med hinanden og har ødelagt demonstrationen.

Derfor er det da værd at fremhæve og rose alle dem, der i Danmark var med til at sikre, at det ikke skete, og i det omfang, som politiet også medvirkede til at sikre det, medgiver jeg gerne hr. Lars Barfoed, at så skal de også med på roselisten. Den kan blive meget lang i dag, men det synes jeg kun er fint. Vi kan blive ved på den måde længe.

Så skal jeg blot slutte med at sige, at min ros til demonstranterne gik både på deres værdige

optræden og så sandelig også på deres politiske budskab.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Jeg kan jo så indledningsvis konstatere, at hr. Keld Albrechtsen har fået tildelt ordførerskabet for ros i Enhedslisten. Det må man jo næsten konkludere efter det sidste indlæg her.

Jeg vil så i hvert fald for Kristeligt Folkepartis vedkommende godt indlede med at takke både statsministeren og udenrigsministeren for redogørelserne og også takke regeringen for en solid indsats i forbindelse med varetagelsen af det danske EU-formandskab. Det er også en tak, som jeg synes må rettes til embedsmænd i centraladministrationen, som har bidraget til, at regeringen på så succesfuld en måde har kunnet varetage ikke bare danske interesser, men først og fremmest EU's interesser og den fælles interesse i at få udvidelsen på plads.

Kristeligt Folkeparti har hele vejen igennem været enig med regeringen i den hovedprioritet, det danske EU-formandskab har haft, nemlig at vi skulle have udvidelsen på plads.

De overordentlig vellykkede forhandlinger er selvfølgelig også blevet hjulpet godt på vej af en irsk folkeafstemning, som faldt gunstigt ud i forhold til de problemstillinger, som det danske EU-formandskab stod over for, af, at der fandtes en løsning på Kaliningradproblestillingen, og af, at Cypernproblemet om end ikke blev løst, så i hvert fald ikke blokerede for, at man kunne få udvidelsen i hus.

Kl. 17.25

Med hensyn til de på forhånd ventede problemstillinger er der vel fra Kristeligt Folkepartis side kun at nævne, at det, at man på topmødet i København fandt det nødvendigt at give Tyrkiet et datomæssigt tilsagn, nemlig 2005, om, hvornår man på ny vil prøve klimaet for at indlede egentlige optagelsesforhandlinger med Tyrkiet, finder vi sådan set unødvendigt.

Vi kender selvfølgelig det tilsagn, der blev givet tilbage i 1999, men finder, at det ikke er klogt, at Tyrkiet nu har fået den dato og i virkeligheden kan gå hen og blive endnu mere skuffet, end det så blev i den her omgang, hvis man i 2005 må konstatere, at man ikke er rede til at indlede egentlige optagelsesforhandlinger med Tyrkiet.

Udvidelsen kom i hus, og dermed har vi nu fået et mere helt EU og også et mere helt Europa. Jeg synes ikke, man kan bruge store ord nok om det, der rent faktisk er sket. Vi er gået fra, at EU – EF, som det hed tidligere – var en klub af rige vesteuropæiske lande til nu at blive et fællesskab, som også er båret af solidaritet, ikke mindst mellem Vest og Øst geografisk set i Europa.

Det var vigtigt, at det lykkedes. Nu er der selvfølgelig kun tilbage at afvente de nationale folkeafstemninger, som skal føre til endelig ratifikation fra de nye medlemslandes side, og vi håber selvfølgelig, at der vil blive fuldt hus, om jeg så må sige, når vi kommer igennem de nationale ratifikationsprocedurer.

Der kan være mange ting at tage fat på i relation til det, som regeringen har måttet varetage som EU-formandskabsland, og både statsministeren og udenrigsministeren har jo nævnt en del områder. Et af de områder, hvor jeg ikke er enig i vurderingen af det resultat, der blev opnået, er i forhold til Johannesburgtopmødet, ikke sådan at forstå, at jeg er uenig med regeringens og EU's optræden på selve topmødet, det er jeg sådan set ikke, men jeg er ikke enig i vurderingen af det endelige resultat, der kom ud af topmødet. Det har jeg også haft lejlighed til at tilkendegive i en anden debat end den, vi har i dag, så det skal jeg sådan set ikke pille videre i.

For Kristeligt Folkeparti var det skuffende, at vi ikke nåede en Global Deal og heller ikke en deal mellem de rige lande i verden og udviklingslandene, som for alvor kunne rykke i en mere bæredygtig udviklingsretning.

Udenrigsministeren specielt var inde på flere væsentlige social- og udenrigspolitiske elementer, som også må tages med i den her debat. Udenrigsministeren understregede med rette, at de transatlantiske bånd er blevet styrket under det danske EU-formandskab. Det er jeg enig i, og man kan jo sige, at det, at man også nåede til under Københavntopmødet, at det nu bliver muligt for EU at låne NATO-aktiver, er med til ikke bare, at vi kan konstatere, at de transatlantiske bånd bliver styrket, men at der også er kommet noget konkret ud af det, at det nu kan ske fyldt. Det er jo også det, der for alvor for Kristeligt Folkeparti aktualiserer debatten om det danske forbehold på forsvarsområdet; det skal jeg vende tilbage til senere.

Jeg vil også godt her nævne den måde, som regeringen på EU's vegne tacklede hele debatten om Irak på. Jeg synes, det er væsentligt, at Dan-

mark som formandsland fik samlet EU om en fælles politik, der gik ud på, at EU-landene som helhed skulle følge FN-sporet. Det synes jeg faktisk var lidt af en bedrift under det danske EU-formandskab. Der var til tider mulighed for, at EU-landene var gået hver deres vej, men det lykkedes faktisk at få samling om det danske synspunkt, at EU også skulle følge FN-sporet, at vi skulle fastholde ikke bare os selv, men også amerikanerne på det, og det lykkedes jo som bekendt.

Der, hvor det måske ikke lykkedes i så høj grad, men det kan vi måske dårligt klandre EU og den danske regering for, var jo så med hele Mellemøstenkonflikten, hvor man jo i opspillet til det danske EU-formandskab må sige, at ikke mindst udenrigsministeren gav udtryk for store forhåbninger om, at Danmark som EU-formandskabsland kunne være med til at bringe fredsprocessen på rette spor igen.

Kvartettens initiativer undervejs har selvfølgelig været positive i sig selv, men jeg synes alt andet lige, at man må konstatere, at vi ikke nåede nær så langt, som vi var nogle, der håbede, og specielt med Danmark i spidsen, og det skyldes jo selvfølgelig, at hele fredsprocessen i, jeg ved ikke hvor mange omgange, snart er blevet bombet tilbage ved brug af selvmordsbomber og også af de gengældelsesaktioner, som har været med til at påkalde sig vrede.

KI. 17.30

Jeg synes, det er vigtigt at understrege her, at uanset at Danmark ikke længere er EU-formandskabsland, så har vi en rolle at spille på det område, også som værende et af de lande, der kan tale med parterne, et indtryk, som jeg mener at den danske regering har bidraget til at forstærke under formandskabet.

Nu forestår vigtige debatter fremover om det, der pågår i konventet, og som fører os frem mod en ny traktat. Vi er i Kristeligt Folkeparti enige i, at man ved at udvide EU bliver nødt til at fokusere på beslutningseffektiviteten, herunder selvfølgelig også diskussionen om flere flertalsafgørelser i EU-sammenhæng, at nærheden må sikres bl.a. ved, at vi får en substantiel debat om, hvordan de nationale parlamenter i højere grad kan blive inddraget i beslutningsprocessen, at kompetencen mellem EU og medlemslandene også bliver diskuteret, og skal det ikke være et direkte kompetencekatalog, som vi ellers i Kristeligt Folkeparti har megen sympati for også er juridisk bindende, så må man finde andre former for at sikre, at befolkningen også kan se,

hvem der i virkeligheden har ret til at gøre hvad og selvfølgelig også hvorfor.

Forbeholdsdebatten er det naturligt for Kristeligt Folkeparti også at berøre i denne her debat. Jeg er enig i, at tiden, siden forbeholdene blev besluttet i forbindelse med Edinburghafgørelsen i 1993, selvfølgelig har ændret sig. Vi har i Kristeligt Folkeparti haft en debat i partiet om specielt forsvarsforbeholdet, og det har ført til, at vi nu har fremsat et beslutningsforslag, som vil komme til behandling senere i Folketinget, om, at der skal afholdes en folkeafstemning om forsvarsforbeholdet, og vi vil i den forbindelse advokere for, at det bliver ophævet. Det vil vi, fordi vi netop finder, at den frygt, som vi andre havde i forbindelse med debatten om Maastrichttraktaten i 1992, blev gjort til skamme. Vi har ikke fået koblet USA og Canada ud af den sikkerhedspolitiske arkitektur også for Europa. Vi mener, at EU's forsvarsdimension er blevet forankret i NATO-samarbejdet, og det mener jeg også er blevet beseglet med, at EU kan låne NATO-aktiver i forbindelse med krisestyringsmæssige operationer, som vi f.eks. vil kunne se det i Makedonien, som er et af de første eksempler.

Derfor synes vi, at det er naturligt at tage fat på en debat om forsvarsforbeholdet og også have en folkeafstemning om det i år. Vi vil derimod advare imod, at man allerede på nuværende tidspunkt tager en debat igen om euroforbeholdet, som vi jo altså så sent som i efteråret 2000 havde en folkeafstemning om. Det synes vi ganske enkelt er for tidligt, og det ville være en hån mod befolkningen at komme rendende, for nu at bruge statsministerens udtryk, med en folkeafstemning lige præcis på det område, når vi har haft en for bare 2 år siden.

Men forsvarsforbeholdet trænger til at blive debatteret. Jeg synes i øvrigt, at mange ordførere har bekræftet i debatten i dag, at det specielt er det forbehold, der trænger sig på, og derfor vil vi meget opfordre til, at regeringen reviderer opfattelsen af, hvornår der skal afholdes folkeafstemninger om de forskellige forbehold og også om den nye traktat. Vi synes, man bør følge den linje, som blev lagt med folkeafstemningen om euroforbeholdet i 2000 og så tage det næste forbehold til debat og afstemning nu og ikke afvente en ny traktat og så tage en alt eller intet-afstemning om både traktat og de danske forbehold. Det tror vi vil gøre ubodelig skade i forhold til befolkningen og den seriøse og grundige

debat, vi har nødig at have om de forskellige forbehold.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne sige tak for en god debat her i eftermiddag, og jeg vil da også gerne starte med at takke for de anerkendende bemærkninger om formandskabet, som er kommet fra alle sider.

Jeg har selvfølgelig bemærket, at der er ordførere, som på forskellige punkter har fremsat det synspunkt, at det kunne være ønskeligt, om det under formandskabet var lykkedes at komme længere frem på det ene eller det andet område, men disse enkelte bemærkninger undervejs må jo ikke overskygge, at der fra alle sider i Folketingssalen har været udtrykt en anerkendelse af formandskabet. Det takker jeg på regeringens vegne for og vil så endnu en gang gerne kvittere ved at takke for den samarbejdsvilje, der har været fra alle partiers side, således at det har været muligt på en effektiv måde at gennemføre formandskabet i det halve år, det varede.

Kl. 17.35

Forespørgslen i dag drejede sig jo netop om formandskabet og konsekvenserne af det. Det var grunden til, at jeg i min besvarelse kun stikordsmæssigt antydede de temaer, der hed de danske forbehold og EU-konventet, ikke fordi det er uvæsentlige emner, men fordi nu handlede forespørgslen altså om formandskabet.

Den iagttagelse, jeg har gjort, er, at ganske typisk for den måde, som EU-debatten foregår på i Danmark, er en meget stor del så kommet til at dreje sig om forbeholdene, og igen: Alle ved, at jeg også finder, at den sag da er ganske betydningsfuld, og jeg mener, det skader danske interesser at have forbeholdene. Men jeg vil altså godt opfordre til, at vi kunne komme ind i en bane, hvor vi diskuterer europapolitik i Danmark langt mere offensivt og fremadrettet, i stedet for altid at grave os ned i den skyttegrav om forbeholdene.

Jeg er i den sjældne situation, at jeg i dagens debat må erklære mig meget enig med hr. Holger K. Nielsen, som sagde, at der måske vil være meget mere perspektiv i at diskutere indholdet, altså hvad det egentlig er, vi vil på en række politiske områder, hvordan Danmark ønsker, at EU skal udvikle sig, frem for at vi straks graver os ned i denne diskussion om undtagelserne, som tit spærrer for den – om jeg så må sige – åndelige og mentale fleksibilitet, der skal til, for at vi nu kan forstærke Danmarks placering i EU, Danmarks indflydelse på, hvordan EU skal udvikle

sig. Jeg vender lige tilbage til spørgsmålet om konventet og EU's fremtid.

Jeg synes altså, at det ville være godt, hvis vi i Danmark kunne begynde at føre EU-debat på en ny måde, og det er også det, jeg har lagt op til ved at sige: Nu må vi altså kende det samlede billede, den nye traktat, før vi tager stilling til de danske undtagelser.

Inden jeg kommer til spørgsmålet om konventet, vil jeg godt lige berøre nogle af de temaer, der har været rejst her vedrørende det, forespørgslen drejede sig om, nemlig formandskabet. Jeg vil godt tage fire punkter frem.

For det første: Tyrkiet. Regeringen har taget sit udgangspunkt i, at i 1999 blev det besluttet i EU, at Tyrkiet er kandidatland, og som kandidatland skal Tyrkiet behandles som alle andre kandidatlande. Det vil sige, at Tyrkiet kan få en dato for start på optagelsesforhandlinger, når og hvis Tyrkiet opfylder de bestemte politiske krav, man stiller.

Det, vi så besluttede på topmødet, var, at det skal vi konstatere om Tyrkiet gør på EU-topmødet i december 2004 på grundlag af en rapport og en anbefaling fra Europa-Kommissionen. Så der er altså angivet en procedure, men der er ikke på noget punkt givet køb på det grundprincip, at selvfølgelig skal Tyrkiet som alle andre lande opfylde de politiske krav for at kunne få en start på optagelsesforhandlingerne.

Så kan man have mange vurderinger af, hvad der vil komme ud af det. Det skal jeg ikke gøre mig klog på i dag, men kun minde om, at hvis Tyrkiet engang for enden af denne vej, der nu lægges ud, kommer i nærheden af et medlemskab af EU, så skal man jo tænke på, at så er det jo et meget anderledes Tyrkiet end det, vi kender i dag, for så er det et Tyrkiet, der opfylder de politiske betingelser, og så er det et Tyrkiet, der opfylder alle de mange krav, der er indeholdt i de 30 kapitler, som de 10 ansøgerlande, vi gjorde færdige i København, har skullet igennem. Det er krav af erhvervsmæssig art, det er krav om konkurrenceforhold, det er krav om økonomiske og sociale forhold i bred almindelighed. Det er virkelig nogle omfattende krav til samfundets indretning, man så skal opfylde, så det vil altså være et anderledes tyrkisk samfund end det, vi kender i dag.

Hvor lang tid den proces varer, er der ikke nogen, der kan sige noget om, jeg synes bare, det er vigtigt at slå fast, at kommer vi nogen sinde dertil, er det altså et anderledes Tyrkiet end det, vi kender i dag.

For det andet vil jeg godt tage fat på hele spørgsmålet om arbejdskraftens frie bevægelighed, som jo ikke mindst hr. Kristian Thulesen Dahl beskæftigede sig med. Bare nogle få ord om det.

Kl. 17.40

Regeringen holder altså fast ved, at der er fri bevægelighed for arbejdskraften fra dag et. Det vil jeg godt understrege, og jeg vil også godt sige, at det ubetinget er en god ting at have fri bevægelighed for arbejdskraft. Jeg vil godt understrege, at det jo ikke er sådan, at man bare kan komme til Danmark for at få sociale ydelser eller overførselsindkomst. Hvis nogen gør brug af denne mulighed, så er det for at få et arbejde i Danmark. Jeg har så utrolig svært ved at se, hvad man kan have imod det. Hvis der kommer en polak og gerne vil arbejde i Danmark og kan få et arbejde i Danmark, så må man da sige, at så er det til gavn for det danske samfund.

Jeg ved jo, at hr. Thulesen Dahl ligesom alle os andre interesserer sig meget for, hvordan vi skaffer penge til velfærd i fremtiden, f.eks. til de ældre, som der bliver flere af i forhold til antallet af erhvervsaktive. For at kunne finansiere fremtidens velfærd skal vi altså have skabt nogle flere arbejdspladser. Det kræver også, at der er arbejdskraft, kvalificeret arbejdskraft til rådighed. Derfor skal vi da være glade, hvis der kommer mennesker til Danmark fra Polen eller andre øst-europæiske lande, som kan få et arbejde, og som vil yde et bidrag til det danske samfund. Det er da en fordel – ubetinget.

Det synspunkt holder regeringen altså fast i, og det er en videreførelse af den linje, som den tidligere regering havde lagt. Jeg vil godt understrege: Det holder regeringen fast i.

For det tredje er der landbrugspolitikken, som hr. Henrik Dam Kristensen nævnte. Hr. Henrik Dam Kristensen mente, at der havde vi fundet nogle løsninger, der ikke var særlig hensigtsmæssige. Nu vil jeg altså først sige, at jeg går ud fra, at hr. Henrik Dam Kristensen er enig med os i, at førstprioriteten var at få udvidelsen på plads, og derfor måtte vi jo så prøve at finde nogle løsninger på landbrugsspørgsmålene, som var tålelige, og som også sikrer, at vi i fremtiden kan snakke reform af landbrugspolitikken, for derom er vi jo enige. Der er brug for reform af landbrugspolitikken. Jeg synes, vi har fundet sådanne ordninger.

Det er da rigtigt, at der er nogle principper i det her, som måske ikke sådan lige er traditionelle danske principper, om at overflytte midler

fra strukturstøtte til direkte støtte, om at indføre et vist element af national medfinansiering af landbrugspolitikken. Hr. Henrik Dam Kristensen har fuldstændig ret i, at det ikke er klassiske danske synspunkter, men det var det, der kunne skabe et kompromis. Så er der lagt et loft over landbrugsudgifterne fra 2007, og det vil fremtvinge reformer af landbrugspolitikken.

For det fjerde vil jeg sige, at det altså ikke er rigtigt, at der ikke er noget fremskridt på skattepakken. Det siger jeg også til fru Elisabeth Arnold. Alle, der er orienteret om den sag, ved, at der er opnået store fremskridt, så store, at der er god udsigt til en løsning i begyndelsen af det nye år. Så det er i høj grad også noget, som er nået under det danske formandskab.

Nu tillader tiden så kun, at jeg stikordsmæssigt siger: Nu er der så behov for, at vi gør en aktiv indsats for at markere danske synspunkter i konventet. Vi har allerede gjort det gennem min personlige repræsentant Henning Christophersens indsats i konventet på kompetence. Men det, vi nu skal, er altså at fremlægge synspunkter vedrørende bedre beskrivelse af kompetencefordelingen mellem EU og de nationale medlemsstater, styrket inddragelse af de nationale parlamenter i EU's arbejde, forstærket demokratisk kontrol, herunder åbenhed i EU's beslutningsprocesser, øget anvendelse af flertalsafgørelser.

Regeringen vil fremlægge tanker og udspil inden for de kommende uger, drøfte dem med partierne, og min opfordring vil være, at Folketingets partier – det kunne jo passende være alle Folketingets partier, men det er jo ikke op til mig at bestemme, jeg opfordrer blot til det – stiller en forespørgsel her i Folketinget. Jeg synes, det kunne være en god ramme for at diskutere disse meget vigtige spørgsmål.

Samlet drejer det sig om, at vi med det stærke udgangspunkt, der er skabt under det danske formandskab, nu udnytter den stærke danske position i EU til at få størst mulig indflydelse på den nye traktat, der nu skal udarbejdes.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil også godt takke for debatten og takke for alle de venlige ord, der har været sagt om regeringens udøvelse af formandskabet, og jeg er også glad for den tak, der er kommet til embedsmændene, som har lavet et kæmpearbejde. Jeg vil også godt bekræfte over for dem, der har sagt, at tidligere regeringer jo også har arbejdet

for det, at det havde ikke været muligt uden tidligere regeringers arbejde.

Kl. 17.45

Jeg vil især nævne Det Radikale Venstres udenrigsminister, der i 1997 havde hovedæren for, at man ikke bare talte om de lande, man talte om før 1997, men sagde, at alle, der kan nå at blive klar, kan blive medlemmer. Det betød utrolig meget, for det betød, at seks lande satte et gevaldigt tempo på og nåede med. Det synes jeg også skal huskes i dag, når vi snakker om udvidelsen. Det synes jeg var en fremragende indsats først og fremmest af den radikale udenrigsminister.

Så vil jeg godt lige sige et par ord om Johannesburg, som både hr. Henrik Dam Kristensen og fru Elisabeth Arnold var inde på. Spørgsmålet var, om et halvt glas vin er halvt fyldt eller halvt tomt. Ja, det spørgsmål kan man besvare, men det væsentligste er jo, om vinen er sur. Jeg synes, der er kommet lidt sur vin i glasset her, for det, der ikke er med, er jo Johannesburgudtrykket Global Deal. Det ville hverken den tredje verden eller USA indskibe sig i.

Men når man ser på det, som Folketinget ønskede der skulle ske i Johannesburg, og det, der rent faktisk skete i Johannesburg, så synes jeg faktisk, man kom meget langt, og ved siden af Monterrey og Doha er Johannesburg en væsentlig trædesten til den globale orden, vi arbejder for.

Man fik vandinitiativet, man fik miljøinitiativer, man fik good governance ind, selv om det ikke hed Global Deal, man fik kønsaspektet, og som en væsentlig fornyelse fik man partnerskaberne ind, så jeg synes ikke helt, man skal tegne det så sort, som det blev gjort her.

Jeg er enig i det, hr. Henrik Dam Kristensen og andre også sagde, at nu må EU så spille en stærkere international rolle i fremtiden. Det er også derfor, vi i konventet skal se på f.eks., hvordan vi træffer beslutninger inden for det udenrigspolitiske område, men vi skal jo samtidig gøre det i overensstemmelse med den danske grundlov omkring udenrigspolitikken.

Det er klart, at vi ønsker, at EU kan spille stærkere med, og vi har også i vores formandskabsperiode prøvet at få EU til at spille stærkere med, og jeg er meget taknemlig for hr. Jann Sjursens bemærkninger om vores politik omkring Irak.

Jeg synes også, man kan nævne Balkan. Det er meget væsentligt, at der er den tiltræknings-effekt fra Balkan mod EU, som hr. Holger K. Nielsen var inde på. Det er med til at fredeliggø-

re Balkan. Det er givet, at muligheden for at få stabiliserings- og associeringsaftaler har spillet en meget stor rolle for den fredelige udvikling, der har været på Balkan i de senere år.

Den aftale, der blev lavet mellem Serbien og Montenegro, har jo ikke været mulig – tror jeg – uden at der også var en stabiliserings- og associeringsaftale et sted i den anden ende af sådan nogle aftaler. Det er klart, at med hensyn til muligheden for Kroatien til at komme ind i EU og Serbiens håb om det er det helt afgørende, at de også spiller med i forbindelse med den internationale krigsforbryderdomstol, og at de afleverer de personer, som domstolen ønsker udleveret. Der er jo afleveret folk, og det ville der måske ikke have været, hvis ikke der var EU-effekten.

Så jeg er helt enig i, at vi skal gøre den dimension og EU's dimension her stærkere. Hr. Holger K. Nielsen har ret i, at det trækker Europa i en fredelig retning, og jeg er glad for, at SF har markeret, at der i dag politisk ikke er noget uden om EU, og at det vigtigste er at få EU til at fungere bedst muligt.

Jeg konstaterer, at hr. Jann Sjursen ikke var helt tilfreds med Mellemøsten. Det er klart, at vi ikke fik skabt fred i Mellemøsten. Det havde jo også været utrolig optimistisk, hvis man havde troet, at vi kunne det på et halvt år. Det har hverken Bill Clinton eller den ene eller den anden kunnet. Uanset hvor mange fredspriser alle de mennesker har fået for at lave fred i Mellemøsten, har de ikke lavet fred. Der er jo ingen af dem, der har lavet fred. Det havde jeg heller ikke forestillet mig at jeg kunne.

Det, der trods alt står tilbage, er, at så sent som her den 20. december tilslutter den amerikanske præsident sig køreplanen frem til realiseringen af hans vision, og det var da egentlig mere, end jeg havde turdet håbe på, da vi startede arbejdet med den den 25. juni.

Jeg har også konstateret af udtalelser – det er i forvejen sket for den arabiske verden – at Israel opfatter det, som de kalder Bushs plan og Bushs køreplan, som den, de skal arbejde med efter det israelske valg. Det er ligegyldigt, at de kalder det Bushs køreplan. Det vigtige er, at det er en køreplan, vi er enige om.

Ud fra det, at vi kunne komme til at præge fredsprocessen, er det gået bedre, end man egentlig havde turdet håbe på. Men freden var vel nok for stort et håb. Der er for mange, der ikke ønsker den fred med to stater, og det er dem, der skyder den i stykker hver gang.

Vi siger jo hele tiden til palæstinensiske autoriteter, til den israelske regering: Så længe I lader dem, som ikke vil have to stater, forhindre arbejdet med de to stater, får man aldrig fred i området. Det er budskabet, og det er også det, der er indholdet i den vejviser til fred, vi har lavet.

Jeg synes også, at ICC var et udmærket program. Vi har også arbejdet imod dette med failed states. Kampen mod terrorisme er også skærpet i forbindelse med de vedtagelser, der er foretaget i EU og mellemstatsligt under vores formandskab. Vi har sat pilotprojekter i gang for at undgå failed states, Indonesien, Filippinerne, Pakistan. Vi er klar over, at det, det hele drejer sig om for Al-Qaeda, er at få nogle stater til at bryde sammen, så de kan overtage dem. Så EU's rolle i verden er blevet større og skal være endnu større og skal være stærkere svarende til vores økonomiske styrke. Derom er vi enige med Socialdemokratiet.

KL 17.50

Til hr. Thulesen Dahl vil jeg sige omkring retorikken om afslutningen af Anden Verdenskrig, at jeg altid bruger udtrykket, at det tyvende århundrede startede i august 1914 og sluttede den 13. december 2002 i København. Det var det tyvende århundrede. Det var det blodige tyvende århundrede.

Det kan ikke gentages, medmindre man bringer EU i opløsning, medmindre vi i forbindelse med konventet ikke forstår at få skabt et EU, der også kan handle og fungere med 25 og – tror jeg – med 35 lande i næste årti.

Vi er nødt til både at gå i dybden og gøre EU bedre gearet til at fungere videre, for ellers går det i opløsning. Nogle går længere, og andre glider ud i periferien.

Så det tyvende århundrede kan ikke gentages, hvis det, der følger af udvidelsen, er et stærkere sammentømret Europa byggende på fred, frihed, fælles velfærd, og derfor mener jeg faktisk, det er rigtigt. Men det er op til os selv med det arbejde, vi nu laver med at få gjort EU stærkere i denne situation.

Der gælder det jo også, at sikkerhedspolitikken, ESDP'en, kommer til at spille en rolle, at EU's forsvarsdimension bliver stærkere efter den aftale, der også blev indgået den 13. december. Der skal ikke være et brud med NATO, det er ikke det, det drejer sig om. Det drejer sig om, at vi skal være klar til at foretage en arbejdsdeling mellem, hvad EU skal tage sig af, og hvad NATO skal tage sig af. Der er det jo for pinligt,

hvis ikke EU selv også kan lave fredsskabende og fredsbevarende aktioner.

Vi har politimissioner, vi har den civile krise-styring. Her er vi med, men vi synes også, at sådan som vi jo f.eks. er med i Afghanistan, skulle vi også gerne kunne være det i Europa. I Afghanistan er vi det som NATO-land.

Omkring EU's fremtid kan jeg tilslutte mig det, som statsministeren sagde. Jeg skal ikke gentage det. Der er faldet nogle væsentlige betragtninger her, men som jeg har sagt før, er det nu helt afgørende, at vi sørger for, at EU er i stand til at fungere med 25 og til sidst med 35 lande.

Vi skal selvfølgelig også i gang med diskussionen om, hvor grænserne går, for da jorden er rund og vi hele tiden får nye naboer, vil det til sidst være alle lande, der er med i EU, medmindre vi laver nogle grænser. Efter min opfattelse går grænsen ved Rusland, men det kan vi diskutere. Rusland er med i Europarådet. Men jeg mener ikke, at EU kan gå helt til Vladivostok. Det er ting, der er åbne for debat, men også det skal vi jo igennem i fremtiden. Hvor er så egentlig endemålet for EU? Island, Norge? Klart! Balkan? Klart!

Til sidst til hr. Keld Albrechtsen om GMO'erne, og det er mere for historieskrivningens og verifikationens skyld og af hensyn til dem, som måtte se med uden for dette lokale: Der er faktisk et væsentligt fremskridt inden for GMO'erne. Der er vedtaget sporing, godkendelse og mærkning af genmodificerede fødevarer og foder. Dertil kommer så inden for et parallelt område, at der er foretaget forbedret mærkning af fødevarer i al almindelighed til gavn for forbrugere og ikke mindst til gavn for de forbrugere, der også er allergikere.

Så jeg synes faktisk, vi nåede et pænt stykke, og jeg er taknemlig for, at Folketinget anerkender det, og jeg takker igen for samarbejdet.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne takke statsministeren for at have forholdt sig til de emner, han gjorde i sin besvarelse både i forhold til Tyrkiet og i forhold til det med den vandrede arbejdskraft.

Men jeg er i sandhed meget uenig med statsministeren, når statsministeren kan formulere det som en ubetinget fordel for Danmark med hensyn til at finansiere den fremtidige velfærd, at der kommer arbejdstagere fra f.eks. Polen til Danmark. Det forudsætter jo lige præcis, at det

er på et område, hvor der i dag ikke findes dansk arbejdskraft, for hvis det er på et område, hvor vi i forvejen har dansk arbejdskraft til rådighed, er det jo netop ikke en ubetinget fordel, at der kommer arbejdskraft udefra.

I dag er det jo så fornemt, at en virksomhed, som efterspørger arbejdskraft, som man ikke kan finde i Danmark, via det lokale arbejdsmarkedsråd kan få tilladelse til at hente arbejdskraften udenlands. Det gælder f.eks. dem på Fyn, der har behov for bærplukkere om sommeren og derfor får lov til at tage polakker hertil. Men i det omfang den danske arbejdskraft findes, f.eks. på overførselsindkomst, kan man ikke, for så er det vigtigere netop af hensyn til at finansiere den fremtidige velfærd at få de mennesker i Danmark, der i dag får overførselsindkomst, i arbejde, så de lige præcis undgår at skulle have overførselsindkomst, men tværtimod kan betale skat af en arbejdsindtægt.

Jeg går også ud fra, at når regeringen har nedsat et udvalg, der skal belyse, hvilket pres der kan komme bl.a. på de sociale velfærdsordninger, er det også, fordi regeringen et eller andet sted anerkender, at der kan ske noget.

Kl. 17.55

Nu har jeg og Dansk Folkeparti sammen med regeringen været i gang med at sanere råd, nævn osv., fordi vi ikke ønsker at have råd, nævn, udvalg osv., der er nytteløse og ikke har et ordentligt arbejdsindhold. Så jeg går ud fra, at når man nedsætter et udvalg her før jul, der skal se på de her ting, er det selvfølgelig, fordi man godt er klar over, at der kan komme problemer. Jeg er glad for, at man har sat et arbejde i gang om det, og jeg ser frem til resultaterne af det udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Udenrigsministeren var inde på spørgsmålet om mærkning af gensplejsede fødevarer og hævdede, at man havde vedtaget gode regler om mærkning. Men det, ministeren jo glemte at sige, var, at man faktisk vedtog regler, der gør, at kød, æg og mælk ikke i fremtiden skal mærkes. Det sker endog på baggrund af, at dette kæmpe hul i mærkningsreglerne kun kunne gennemføres, fordi Venstres gruppe i Europa-Parlamentet stemte imod den officielle danske holdning til det spørgsmål og dermed var med til at underminere den danske position i Ministerrådet.

Man kunne have undgået det her i efteråret ved at skyde spørgsmålet til hjørnespark, men

det gjorde man ikke. I stedet for skød man sig selv i foden, og nu står vi med et samlet kompleks af love om gensplejsede fødevarer, som er katastrofalt dårligt, og som vi kommer til at lide under i lange tider, og som i værste fald kan gå hen og ødelægge økologisk jordbrug her i Danmark.

Så på det punkt – tiden tillader ikke en detaljeret diskussion om det i dag – var det meget be-
drøveligt at se, hvad der skete under det danske formandskab.

(Kort bemærkning).

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Det er kun for at sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, at det altså er meget teoretiske betragtninger, hr. Thulesen Dahl giver udtryk for i dag.

Jeg vil minde om, at såfremt der kommer udenlandsk arbejdskraft hertil, så skal sådanne medarbejdere beskæftiges på normale danske vilkår, efter danske overenskomster, så der ikke kan ske løntrykkeri.

I praksis vil det jo være sådan, at hvis der er arbejdskraft til rådighed, som er dansk, kan sproget og bor lige tæt ved, vil det selvfølgelig være den arbejdskraft, arbejdsgiveren foretrækker frem for at skulle til at oplære mennesker fra udlandet, som ikke engang kan sproget. Derfor er det en meget teoretisk betragtning, hr. Thulesen Dahl giver udtryk for.

Jeg synes, hr. Thulesen Dahl skulle se meget mere dynamisk fremtidsrettet på det her og indse, at der kommer kun arbejdskraft hertil, såfremt der er et arbejde at få, ellers er der jo ingen interesse i at komme her. Man kan ikke komme her bare for at få sociale ydelser, man kommer for at få arbejde. Og kan man få et arbejde, vil

man arbejde, vil man yde et bidrag til det danske samfund, så har vi alle sammen glæde af det.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):
Det skal blive ganske kort, og det er kun til hr. Keld Albrechtsen.

Det er da klart, at man altid kan ønske meget anderledes og mange andre ting end det, man får omkring de genmodificerede organismer. Men det, der er tale om, er jo, at der er sket nogle væsentlige fremskridt. Man kunne have ønsket sig mere, hr. Keld Albrechtsen ønsker sig mere, man kan også ønske sig noget, som er for meget, men der er sket fremskridt på området, og det er kun det, jeg konstaterede.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):
Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 9. januar 2003, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.59